

ALO

ORADA MISINIZ?

AİLE İÇİ ŞİDDETE KARŞI
BİR ACİL YARDIM HATTI DENEYİMİ



ALO ORADA MISINIZ?

Aile içi Şiddete Karşı Bir Acil Yardım Hattı Deneyimi

Yazan: Emel Armutçu

Editör: Emel Armutçu

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş. Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevnden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

1.baskı / Mart 2010 / ISBN 978-605-111-465-1

Sertifika No: 11940

Kapak tasarımı: Rafineri Reklamcılık Hizmetleri Ticaret A.Ş.

Kitap tasarımı: Rafineri Reklamcılık Hizmetleri Ticaret A.Ş.

Baskı: Mega Basım, Baha İş Merkezi A Blok, Haramidere - Avcılar / İSTANBUL

Tel (212) 422 44 45

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli-İSTANBUL

Tel: (212) 373 77 42 / Faks (212) 246 44 44

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

ALO

ORADA MISINIZ?

AİLE İÇİ ŞİDDETE KARŞI
BİR ACİL YARDIM HATTI DENEYİMİ

Hürriyet Aile İçi Şiddete Son Kampanyası çerçevesinde faaliyete geçen Türkiye'nin ilk ve tek 7 gün 24 saat açık Acil Yardım Hattı'na açıldığı günden bu yana, yani iki yıl boyunca gelen 18 bin aramanın penceresinden Türkiye'de aile içi şiddetin türleri, boyutları ve düşündükleri...

İÇİNDEKİLER

BAŞLARKEN...	1
TEŞEKKÜR...	5
GİRİŞ	6
- Acil Yardım Hattı nasıl doğdu?	6
- Aile içi şiddet gerçeği	7
- İlk adımlar	7
- Uluslararası konferanslar	8
- Kampanya yapımıcı oldu	8
- Kullanılan iletişim araçları	9
- Uluslararası ödüller	10
- Acil yardım hattı	10
İKİ YILDA 18 BİN ARAMA, 8500 VAKA...	11
- Arama türlerine göre dağılım	12
- Cinsiyete göre dağılım	14
- Şiddet türüne göre dağılım	16
- Şiddeti kim uyguluyor	18
- Acil aramaların sonuçlarına göre dağılım	20
- Arama günlerine göre dağılım	22
- Arama saatlerine göre dağılım	24
- Şiddetin sıklığına göre dağılım	26
- Aranan şehirlere göre dağılım	28
- Aranan ülkelere göre dağılım	30
- Mağdurların yaşlarına göre dağılım	30
HATTIN BİRİKTİRDİĞİ HİKAYELER	32
- Şiddetten kurtulma kararlılığı yüzde 25	32
- Beni ilgilendirmez demeyenler çoğalıyor	32
- Arayanların yüzde 20'si polis	33
- Herkesten herkese her türlü şiddet	33
TAKİBİ YAPILAN 1008 VAKA	34
- Kim niye aradı?	34
- Genel kategori: 614 arama	34
- Şiddet Türleri: 167 arama	34
- Tanımadığı birine yardım için arayanlar: 67	35
- Acil komşu aramaları: 62	35
- Arayanların imdat cümleleri: 19	36
- İlk anda açığa çıkan cinsel şiddet: 16	36
- Şiddeti ihbar eden erkekler: 22	36
- Niyeti belli olmayan erkekler: 2	37
- Şiddet gösteren erkekler: 18	37
- Mağdur erkekler: 6	37
- Dolaylı bağlantılı aramalar: 4	37
- Sığınma evinden şikayet edenler: 5	37
- İlginç bilgi talepleri: 6	37

BİRİKEN HİKAYELERDEN BAZILARI	38
- Kar altındaki ücra köyün ahırından kurtarma	38
- Karakolda kalırım, yeter ki eve göndermeyin	38
- Sizinle kendimi daha güçlü hissettim	39
- Tamamen yok olmak	39
- "Yuva"daki kabus	39
- İşte tam da bu	39
- Yanlışlar zincirleme de olabiliyor bazen	40
- Hukuk devletinde yaşamak	40
- Polis saldırganın arkadaşı olursa...	40
- Şikayetçi polis olursa...	41
- Anne yardımıyla koca şiddeti	41
- Yapılması gereken	42
- Bir türlü yapılmayan	42
- Şiddet korkusunun boyutları	42
- Bazen maraton koşmak gerekiyor	42
- Dövdüğü eşini arayan erkekler	44
- Yardım isteyen erkekler	44
- 12'nci darp raporundan sonra	44
- Erkekler de töre kurbanı olabilir	44
- Eve kapatma, okutmama şiddeti	45
- Evlenince kesin döverim, ne yapayım?	45
- El birliğiyle şiddet	45
- Telefon olmasa anlatamazdım	46
- Hat psikoloğunun ikilemi	46
- İstanbul bazen böyle	46
- Yorumsuz	47
- Bazen de en büyük engel, korku	47
- Avrupa'dan İstanbul'a şiddetten kaçış	48
- Yanlışlar - doğrular	48
- Pijamalarla sokakta	48
- Almanya-Türkiye şiddet hattı	49
- Bir şans daha, bir dayak daha	49
- Sözün bittiği yer	49
- Güzel duygu	49
- Tersine bir hikaye	50
- Bir saldırganın anatomisi	50
- Karakol polisi yapmazsa Emniyet ve Valilik affetmiyor	51
- Sorular, cevaplar	51

BAŞLARKEN...

Hürriyet Gazetesi'nin İstanbul Valiliği'nin işbirliğiyle Ekim 2007'de faaliyete geçirdiği Acil Yardım Hattı, Aile İçi Şiddete Son Kampanyası'nın üçüncü yılında, bu konuda yapılan hiçbir şeyin yetmediği duygusunun had safhaya çıktığı bir anda gündeme geldi.

Kampanya kapsamında o güne kadar, Türkiye'de medyanın en etkili kuruluşu olan Hürriyet'in gücünü kullanarak aile içi şiddetle ilgili farkındalık yaratan pek çok etkinlik gerçekleştirilmişti. Yayınlar, eğitimler, uluslararası konferanslar, reklam ve tanıtım kampanyaları, broşürler, filmler... Ancak konuyla ilgili ne kadar yol alınırsa, sanki yol o kadar uzuyordu. Çünkü yeryüzünün en eski, en gizli, en karmaşık problemlerinden biri olan aile içi şiddet, bir gayya kuyusuydu.

Evde karısını, çocuğunu döven bunu hakkı sayıyor; dayak yiyen, kendisine ait olmayan bir suçun utancını yaşıyor; utanmayıp isyan eden karakoldan şiddet gördüğü "yuva"yı yıkmaması için geri döndürülüyordu. Karakoldan geri döndürüldüğü için ölen çok kadın oldu. Karakolda derdini anlatabilenin ise şiddetten kaçabileceği bir sığınak bulması kolay değildi. Şiddet mağdurunun kendi ayakları üzerinde durabilmesi için her türlü psikolojik, hukuki, mesleki ve ekonomik desteği alabildiği yer olması gereken sığınma evlerinin bu işlevini yerine getirdiği de hiç söylenemezdi.

İlk kuralı yerinin gizliliği olan sığınma evlerini basan kocalar oldu. Şiddetten uzaklaştıran, korumaya alan ve durup düşünme fırsatı veren o sığınma evlerine "genelev" diyen yetkililer oldu. Bütün sözleşmelerine imza attığımız Avrupa'nın standartlarına göre binlercesi açılması gerekirken, Türkiye'de sayısı 50'yi bulmayan ama yine de ilk fırsatta kapatılanlar da sığınma evleri oldu. Böyle bir ortamda, ortalama üçte biri dayak yediği kadar, sözel, ekonomik, sosyal, psikolojik ve cinsel şiddete uğrayan kadınların ve neredeyse yarıya yakını şiddete uğrayan, ihmal ve istismar edilen çocukların, bu sarmaldan kurtulabileceklerini düşünmelerini beklemek imkansızdı.

Bu yüzden öyle diyordu istatistikler:

Şiddet görenlerin yaklaşık yüzde 80'i şiddetten kurtulabileceği konusunda ümitsiz!

Niye karakola gitmemiş, nasıl isyan etmemiş, neden katlanıyor, gibi sorularla kızmak ise apaçık haksızlıktı. Kaldı ki, böyle bir olanaktan haberi olmayanların sayısı da azımsanamayacak düzeydeydi.

İşte böyle bir iklimde ortaya çıktı Acil Yardım Hattı ve iki yıl içinde yukarıda yazılı bütün tespitleri doğruladı.

Elinizde tuttuğunuz bu çalışma, Hürriyet Aile İçi Şiddete Son Kampanyası çerçevesinde faaliyet gösteren Acil Yardım Hattı'na, açıldığı gün olan 17 Ekim 2007'den 30 Kasım 2009'a kadar gelen aramaları inceliyor. Bunu yaparken, Türkiye'de aile içinde yaşanan şiddetin geniş açılı bir fotoğrafını çekiyor; türleri, boyutları, şiddet gören ve gösterenlerin tavırları, tepkileri ve kurumların bu konuda nerede durduğuna ilişkin ciddi fikirler veriyor.

Çalışma, Hattı arayan, soru soran, yardım isteyen, "imdat" diyen mağdurların; eşi şiddetinden kaçtığı için tehdit eden ya da artık şiddet göstermemek için ne yapabileceğini soran saldırganların; şiddet mağdurlarına yardım etmek isteyen vatandaşların; nasıl yardım edeceğini bilmeyen ve destek isteyen kolluk görevlilerinin sayılarını, arama gün ve saatlerini, nerelerden aradıklarını ve nelerden şikayet ettiklerini ayrıntılarıyla ortaya seriyor.

Bu tür araştırmalarda hiç değişmeyen bazı rakamlar var ki bu çalışmada da benzer bir sonuca ulaşıyor:

*** Mağdurların yüzde 90,27'si kadın**

*** Saldırganların yüzde yüze yakını erkek; yüzde 78'i koca**

Şiddet görme yaş aralığı inanılmaz geniş: 4 ile 90 arasında. Yani şiddet her yerde olduğu kadar, her yaşta da... Neredeyse herkes herkese şiddet uyguluyor: Koca karısına, anne ya da baba çocuğuna, çocuk annesine ya da babasına, ağabey kardeşe, teyze yeğene, yeğen teyzeye, enişte baldızına, dede torununa...

Bu çalışmanın gösterdiği yeni rakamlar da var. Mesela, yukarıda anlatılan nedenlerden dolayı, şiddetten kurtulma kararlılığını gösterenlerin oranı yüzde 25 düzeyinde kalıyor.

Peki bu çalışmanın olumlu diyebileceğimiz sonuçları yok mu? Elbette var. Hattı sadece şiddet görenler değil, mağduru tanısın tanımasın, bu şiddete tanık olan ikinci, üçüncü kişiler de arıyor ve oranları hiç de az değil: Yüzde 20. Bu da Türkiye'de insanların artık "Bu aile meselesidir, beni ilgilendirmez" demeyip şiddeti ihbar ettiklerini, aile içi şiddetin aslında toplumsal bir suç olduğu bilincinin giderek yayıldığını gösteriyor.

Rakamlar, şiddetle mücadele konusunda kurumlar arası işbirliğinin artmakta olduğuna da işaret ediyor. Hatta gelen aramaların yaklaşık yüzde 20'sini, bir şiddet mağdurunu korumak için işbirliği yapmak isteyen polis, jandarma gibi kolluk görevlilerinden gelen aramalar oluşturuyor.

En sevindirici sonuçlardan biri de şu: Aslında bir İstanbul numarasına sahip olan ve başlangıç için İstanbullu kadınlara hizmet vermeyi amaçlayan Acil Yardım Hattı, bugün Türkiye'deki 81 şehrin 76'sından aranıyor.

Bununla kalmıyor, başta Almanya olmak üzere Avrupa'nın pek çok ülkesinden, Amerika ve Avustralya'dan bile telefon alıyor.

Hürriyet Aile İçi Şiddete Son Kampanya Koordinatörü Neşe Hacısaliöğlu, hattın ilk günlerini anlatırken şöyle demişti:

“Uzun eğitimler ve deneyimlere rağmen ilk günler heyecandan elimiz ayağımıza dolaşırdı. Bir vaka üzerine hepimiz çalışır, geceleri rüyalarımızda bile çözüm üretirdik...”

Ve yine onun anlatımından şimdiki durum:

“Şimdi bir yandan hem mağdura hem de şiddet gösterene destek verirken, bir yandan da kurumların işbirliği yapması, görevlilerin hem mağduru hem de bu sorunun ciddiyetini anlaması için ülkenin her yerinde çaba gösteriyoruz. Artık bizimle birlikte ya da ayrı olarak çabalayan birçok organizasyon var. Herkes kendi gücü yettiğince çözüm üretmeye çalışıyor.”

Bir doğruya daha parmak basıyor Hacısalıhoğlu:

“Sorun öyle derinlerde ki ancak birlikte hareket edersek çözümlenebilir.”

Bu önermenin neden doğru olduğunu da anlatıyor bu çalışmanın sonuçları.

TEŞEKKÜR...

Başta “isimsiz kahramanlar” olarak gece gündüz mağdurların sorularına ve “imdat”larına cevap vermeye çalışan, acil durumda olanları güvenli bir yere yerleşinceye kadar takip eden yedi psikolog ve bir avukattan oluşan Aile İçi Şiddet Acil Yardım Hattı çalışanlarına (Çok üzülerek burada isimlerini yazıp tek tek teşekkür edemiyorum, çünkü yaptıkları işin riskleri nedeniyle isimleri ve telefonlara cevap verdikleri merkez gizli kalmak zorunda)...

Projeye inancı ve hiç eksilmeyen maddi manevi desteği nedeniyle **Hürriyet İcra Kurulu Başkanı Vuslat Doğan Sabancı**'ya...

Acil Yardım Hattı'nın fikir babası ve başlatıcısı **Temuçin Tüzecan**'a...

Aile içi şiddetle ilgili acil yardım çalışmalarının sorunsuz yürütülebilmesi için her türlü desteği sağlayan **İstanbul Valiliği** ile **Emniyet** ve **Jandarma yetkililerine**...

Hattın çalışmalarının, bilimsel bir bakış açısıyla, hukuka uygun ve psikolojik yönden donanımlı bir şekilde eksiksiz yürütülmesini sağlayan **Kampanya Koordinatörü Neşe Hacısalıhoğlu**'na...

Projenin her türlü görünür, görünmez işini başarıyla üstlenen **Hürriyet Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü çalışanlarına**...

Bugüne kadar her türlü eğitim çalışması ve özellikle Hat çalışanlarının psikolojik sağaltımlarını sağlayan süpervizyonlarıyla desteğini esirgemeyen **Bakış Psikolojik Danışmanlık**'a...

Projenin sivil toplum alanından ortağı ve destekçisi **Aralık Derneği**'ne...

GİRİŞ

ACİL YARDIM HATTI NASIL DOĞDU?

Türkiye’de bugüne kadar gerçekleştirilen kurumsal sosyal sorumluluk projeleri arasında, en iyi örneklerden biri sayılabilir Hürriyet’in Aile İçi Şiddete Son Kampanyası. Çünkü özel bir şirketin marka imajını güçlendirmek için yaptığı ve genelde bir tür tanıtım faaliyeti olmasından öte bir şey beklenmeyen sosyal projeleri aşan bir tablo sergiledi:

Başlangıç tarihi olan 2004 yılından itibaren, yani beş yılı aşkın bir süredir, medya gücünü konuya ilişkin farkındalık yaratma çalışmalarına aktarmakla kalmadı, adeta bir sivil toplum kuruluşu gibi çalıştı, “sürdürülebilir” projeler gerçekleştirdi.

Bu projelerle, Türkiye’deki aile içi şiddet olgusunun daha fazla açığa çıkarılmasına, tartışılır hale getirilmesine, öteden beri düşünüldüğü gibi “aile içi bir mesele” değil, tersine toplumsal bir suç olduğu gerçeğinin yaygınlaştırılmasına ciddi katkılar sağladı. Aile içi şiddete karşı koruma ve önleme stratejileri için kurumları harekete geçiren güçlerden biri oldu. Bu konuda yıllar içinde gerçekleşen toplumsal davranış değişikliğinde etkin bir rol oynadı.

Giderek bu sorunun ve çözümlerinin tartışıldığı resmi ve sivil platformların doğal muhataplarından biri olarak kabul edildi, bilgi ve tecrübe birikimini aktarması için eğitim talepleri almaya başladı. Halen bu platformlardaki aktif rolünü sürdürüyor.

AİLE İÇİ ŞİDDET GERÇEĞİ

Hürriyet aile İçi Şiddete Son Kampanyası, 2004 yılında, araştırmaların Türkiye’de ailelerin yüzde 34’ünde fiziksel, yüzde 53’ünde sözel şiddet yaşandığını, belki de ilk kez açık açık gösterdiği ve buna karşı seslerin yükseldiği bir dönemde doğdu. 1990’lardan önce daha çok “olağan” sayılan, üzerine gidilmeyen, istatistiklere bile girmeyen bu şiddetin çocuklar üzerindeki oranı ise yüzde 46’yı buluyordu. Asıl önemlisi, şiddete uğrayanların yüzde 80’inin, buna karşı yapacak bir şey olmadığını düşünmesiydi. (T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu araştırması, 1995)

Kadınların yüzde 45,8’i balayı döneminin sonunda, yüzde 1,3’ü ilk çocuklarına hamileyken, yüzde 9,9’u doğumdan sonra şiddete maruz kalıyordu. (Aile Araştırma Kurumu-Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı Araştırması, 1997)

Bir ankete katılan 430 kişiden yüzde 37,4’ü namus cinayetini onayladığını söylemiş, yüzde 21,6’sı öldürme dışında, kulak kesme, burun kesme, saç kazıma gibi cezaların verilebileceğini ve bunların koca tarafından yapılması gerektiğini belirtmişti. Üstelik bu ankete katılanların yüzde 22’si, töre cinayetlerinin asıl kurbanları olan kadınlardan oluşuyordu. (Dicle Üniversitesi Araştırması, 2006)

Hürriyet bütün bu gerçeklerden yola çıkarak, bir “kurumsal vatandaşlık” adımı attı ve “Aile İçi Şiddete Son” demek için yapılacak çalışmaları sosyal sorumluluk alanındaki görevi olarak belirledi.

Kampanyanın hedefini, aile içi şiddetle ilgili kamuoyunda farkındalık yaratmak, toplumsal duyarlılık oluşturmak, davranış değişikliğini sağlamak ve sorunun siyasiler nezdinde çözümüne katkıda bulunmak olarak açıkladı. Kampanyaya özel uzman bir ekip oluşturdu, İstanbul Valiliği, sivil toplum örgütleri, zamanla CNN Türk ve Star TV’nin de desteğiyle çalışmalara başladı.

İLK ADIMLAR

Türkiye o dönemde genel olarak kadın hakları, özel olarak da aile içi şiddetle ilgili bir dizi yasa değişikliği yaşıyordu, Hürriyet’in bu alandaki ısrarlı yayınları, olumlu yasa değişikliklerinin gerçekleşmesinde gözle görülür bir fayda sağladı.

Ancak yasaların değişmesi, sorunu ortadan kaldırmak için yeterli değildi kuşkusuz; şiddet olaylarını önleme mekanizmaları, şiddet görenlere destek hizmetleri -bugün de geçerli olmak üzere- çok yetersiz kalıyordu. Ondan önce, şiddete uğrayan kadınların büyük bölümü, ne tür haklara sahip olduklarını, hangi kurumsal mekanizmaları nasıl kullanabileceklerini bilmiyordu...

Hürriyet, bütün bunlara sayfalarında yer vererek, kampanya ortaklarıyla çözüm yolları aradı ve şiddetin aile bireyleri üzerindeki yıkıcı ve kalıcı etkilerini ortaya koyan, toplumun tüm kesimlerini bu şiddete son vermeye çağırın broşürler, kitaplar hazırladı. Aile İçi Şiddet Yanlış İnanışlar kitabı (Ekim 2004) bunlardan ilkiydi.

Kampanyanın ilk önemli ayağı, “Eğitim Otobüsleri”yle İstanbul’un çeşitli semtlerinde dolaşarak eğitimler vermesiydi. Bu eğitimler daha sonra Türkiye’nin çeşitli kentlerinde yerel yönetimler ve il müdürlükleri işbirliğiyle salonlarda yapıldı. Eğitimlerde, şiddetin aile bireyleri üzerindeki etkileri, şiddete başvurmadan çatışmaları çözme yöntemleri, iyi ve güçlü eş-baba kavramı, kızgınlık kontrolü, şiddetle baş etme yolları, şiddete karşı yasalardaki haklar, özellikle Korunma Emri (4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun) gibi konular anlatıldı, bilgilendirme materyalleri dağıtıldı.

Kampanya, Hürriyet’in Almanya bürosu aracılığıyla aynı tarihlerde Almanya’da da başlatıldı.

ULUSLARARASI KONFERANSLAR

Kampanya, aile içi şiddet konulu uluslararası konferanslarının ilkinin 2005 Kasımı'nda İstanbul Teknik Üniversitesi'nde düzenledi. Bu konferans, Aile İçi Şiddet konusunda Türkiye'de ilk kez, sivil toplum, medya ve Birleşmiş Milletler'i bir araya getirdi. BM Nüfus Fonu ve diğer kampanya ortaklarıyla birlikte gerçekleştirilen ilk konferansa dünyadan ve Türkiye'den kamu kuruluşu, yerel yönetim, özel sektör temsilcileri ve akademisyenler katıldı ve iki gün boyunca "dünyadan örnekler"i tartıştı. Hürriyet Gazetesi İcra Kurulu Başkanı Vuslat Doğan Sabancı ve BM Nüfus Fonu'nun o dönem Türkiye Temsilcisi olan Anne-Birgitte Albrechtsen, konferansın amacını şöyle özetlemişti:

"Aile içi şiddet konusunda Türkiye'de önleyici ve koruyucu politikaların ve programların oluşturulması ve geliştirilmesi için yurtdışından ve yurtiçinden ön plana çıkmış örneklerin paylaşılması; STK'ların, özel sektörün, kamu kuruluşlarının ve siyasilerin duyarlılıklarının artırılması ve harekete geçmelerinin sağlanması."

Kampanyanın uluslararası konferanslarının ikincisi 2006 Kasımı'nda, "medya ve şiddet"i konu alan üçüncüsü ise 2007 yılının aralık ayında Bahçeşehir Üniversitesi'nde düzenlendi.

KAMPANYA YAPIMCI OLDU

Konferanslarda, yayınlarda ve tüm platformlarda yapılan tartışmalar ve gazetenin haber merkezine her gün akan şiddet haberleri, Türkiye'de şiddet gören kadınların günün herhangi bir saatinde ilk "imdat"ı isteyeceği bir başvuru noktası olmadığını gözler önüne serdi. O sırada üç yılını tamamlamış olan Kampanya çerçevesinde bu boşluğu doldurma görevini gönüllü olarak üstlenen Hürriyet, 15 Ekim 2007 tarihinde, bir yıllık AB Fonu'nun da desteğiyle, aşağıda ayrıntılarıyla anlatılacak Acil Yardım Hattı'nı kurdu.

Bir yıl sonra, 25 Kasım Dünya Kadına Yönelik Şiddete Son Günü'nde, tüm geliri Hatta bağışlanmak üzere, DMC ile birlikte bir albüm piyasaya çıkardı. Hatta maddi katkı yaptığı gibi, aile içi şiddetle ilgili farkındalık çalışmalarına da büyük destek sağlayan Güldünya Şarkıları adlı albüm için, Türkiye'nin 13 ünlü kadın sanatçısı ilk kez bir araya geldi. Sezen Aksu, Ajda Pekkan, Nazan Öncel, Emel Müftüoğlu, Aynur, Zuhal Olcay, Aylin Aslım, Nilüfer, Şebnem Ferah, Şevval Sam, Rojin, Ayten Alpman ve Funda Arar, kadına yönelik şiddetin son bulması için şarkı söylediler. Her biri farklı bir kadın duyarlılığını anlatan, üçü yepyeni 14 şarkıdan oluşan Albüm, şiddete karşı çıkan kadınların bir manifestosu niteliğindedir ve uzun süre çok satanlar listelerinde kaldı.

Albümün sürprizi, 80'li yılların ortalarından itibaren, hakları için mücadele eden kadınların, sokaklarda, meydanlarda söyledikleri, "Kadınlar Vardır" adlı marşın, Albüme katkıda bulunan sanatçıların bir kısmı tarafından koro halinde söylenmesiydi.

Albümün yapımcılığını, kampanyayı da yürüten Hürriyet Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü üstlendi.

Her bir şarkının, mümkün olduğunca kadına yönelik farklı bir şiddeti ya da bu şiddete isyanı anlattığı albümde, istemediği biriyle zorla evlendirilen bir Kürt kızının hikayesi de vardı, aşkın şiddetini yaşayan kadının acıları da: Ağabeyine "beni vurma" diyen Güldünya, polisin dövdüğü işçi kızı Leyla, sevgilisine veda eden Kibritçi Kız, görevlerinin çokluğuna karşı hükmü olmayan ya da dünden sonra ile yarından önceyi yaşamak isteyen, "sil baştan" demek isteyen kadın...

Albümde bir araya gelen sanatçıların 8'i, üç ay sonra, Dünya Kadınlar Günü'nün kutlandığı 8 Mart haftasında yine Hürriyet Aile İçi Şiddete Son Kampanyası'nın düzenlediği Güldünya Konseri'nde de binlerce kişinin önüne çıkarak hem şarkı söyledi, hem aile içi şiddetle ilgili mesajlarını verdi. Konserin geliri de Acil Yardım Hattı'na bağışlandı.

Hürriyet, iki yıldır düzenlediği Hürriyet Hakkımızdır/Tren Özgürlüktür Treni etkinlikleri kapsamında Türkiye'nin içinden demiryolu geçen tüm şehirlerinde aile içi şiddet ve aile içi şiddeti önlemek ve mağdurlara destek olmak için olması gereken kurumlararası işbirliği ağı konusunda eğitimler verdi.

KULLANILAN İLETİŞİM ARAÇLARI

- Kampanya kararıyla birlikte, konunun sürekliliğini sağlamak üzere özel bir logo çalışması yapıldı ve sloganı belirlendi.
- Logo ve sloganla birlikte basın ilanları ve televizyon reklamları yayınlandı.
- İstanbul'da kampanya logosu ve sloganlarıyla giydirilmiş eğitim otobüsleri hazırlandı ve mahalle aralarında, belediyelerde, kamu kuruluşlarında, okullarda aile içi şiddete yönelik eğitimler verildi.
- Kampanyanın ilk basamağında en önemli sosyal paydaş olan Hürriyet Gazetesi çalışanlarına brifing ve konuyla ilgili eğitim verildi. Kampanyanın ilerleyen zamanlarında, gazetenin bine yakın çalışanı arasında, bir şiddet ölçüm anketi gerçekleştirildi. Bu anket sonuçlarından yola çıkarak, gazetenin aile içi şiddetle mücadeleyi bir insan kaynakları politikası haline getirmesi kararlaştırıldı. Bu karar çalışanlara duyuruldu ve şiddet gören çalışanlara destek olunmaya, şiddet uyguladığı tespit edilen çalışanlar hakkında ise işlem yapılmaya başlandı.
- Aile İçi Şiddet Yanlış İnanışlar kitabı yayınlandı.
- Gönüllü El Kitabı yayınlandı.
- Gönüllü Eğitim Kiti dağıtıldı.
- Eşlerarası İlişkiler Destek Programı uygulandı.
- Uluslararası konferanslar düzenlendi.
- Kampanyanın ilerlemesiyle birlikte Türkiye'deki diğer yayın gruplarından gazeteci, yazar ve yöneticilerin de katıldığı bir Arama Konferansı yapıldı.
- Aile içi şiddet içeren haberlerin doğru bir bakış ve dille yazılması için haber yazım kılavuzu yayınlanarak Doğan Grubu'na bağlı yayın organlarında çalışan gazetecilere dağıtıldı.
- Medya ve Şiddet konferansında yapılan konuşmalardan hazırlanan kitap yayınlandı.
- Türklerin yoğun olarak yaşadığı ülkelerden Almanya'da da kampanyanın tüm iletişim araçları kullanıldı.
- Üçer aylık tabloid gazeteler hazırlandı ve Hürriyet ile Türkiye'ye dağıtıldı.
- Aile İçi Şiddete Son rozetleri hazırlandı.
- Hürriyet Gazetesi İcra Kurulu Başkanı Vuslat Doğan Sabancı, Türkiye'deki tüm özel sektör kuruluşlarına, aile içi şiddete karşı mücadeleyi insan kaynakları programına almaları çağrısında bulundu. Onlara, ABD'de faaliyet gösteren büyüklü küçüklü 120 şirketin kurduğu bir sivil girişim olan Corporate Alliance to End Partner Violence'ı (Aile İçi Şiddete Karşı Şirketler İttifakı) örnek almalarını önerdi.
- Türkiye'nin ilk ve tek 7 gün 24 saat açık Acil Yardım Hattı açıldı.
- 13 ünlü kadın sanatçının aile içi şiddete son demek için bir araya geldiği Güldünya Şarkıları adlı albüm yayınlandı.
- Güldünya Şarkıları konseri yapıldı.
- 2008 ve 2009 yıllarında, Hürriyet Hakkımızdır Treni ile yaklaşık 45 şehre "Aile İçi Şiddete Son" sloganıyla giydirilmiş vagonla gidildi. Sokaktaki insan, yerel yönetici ve yerel bürokratlarla bu konuda fikir alışverişinde bulunuldu, eğitimler düzenlendi.
- Mardin'in Bilge Köyü'nde 44 kişinin ölümüyle sonuçlanan katliamdan sonra, Aile İçi Şiddete Son Kampanyası'nın işbirliği yaptığı uzman psikologlarla köye gidildi ve sağ kalan köy halkına yönelik psikolojik destek çalışmalarına destek olundu.
- Gazete, tv, dergi ilanları, otobüs el tutacağı reklamları ve web sitesi hazırlandı.
- Çeşitli şehirlerde Kurumlararası İşbirliği Ağı eğitimleri halen devam ediyor.
- Kampanyanın sürdürülebilirliğini sağlayacak yıllık planlar yapılıyor.

ULUSLARARASI ÖDÜLLER

- Hürriyet'in Aile İçi Şiddete Son Kampanyası, 2006 yılının haziran ayında Brüksel'de, Avrupa Parlamentosu'nda, parlamenterlere tanıtıldı. Aynı yılın ekim ayında Birleşmiş Milletler'in Halkla İlişkiler dalındaki büyük ödülüne layık görüldü. 2006 yılının kasım ayında ise AB Komisyonu'nun sunduğu "İlerleme Raporu"nda, kampanyanın, Türkiye kamuoyunu aile içi şiddet konusuna duyarlı hale getirdiği ifade edildi ve övgüyle söz edildi. Avrupa Akdeniz Parlamenterler Asamblesi Kadın Hakları Komisyonu'nun raporunda da rol model olarak tanıtıldı. Kampanya 2006 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün "Uygulanmış Sosyal İçerikli Vakıf Projeleri" yarışmasında ödül aldı. 2008 yılında Türkiye Halkla İlişkiler Derneği tarafından da ödüle layık görüldü.

ACİL YARDIM HATTI

- Kampanyanın en önemli ayaklarından biri olarak 15 Ekim 2007 tarihinde kurulan Türkiye'nin ilk ve tek 7 gün 24 saat hizmet veren Acil Yardım Hattı, işte bütün bu çalışmaların içinden doğdu. Çağdaş Eğitim Vakfı (ÇEV) ve İstanbul Valiliği'nin işbirliği ve Avrupa Birliği'nden alınan bir yıllık fonla faaliyete başlayan Acil Yardım Hattı bugün varlığını Hürriyet gazetesinin işletim giderlerini karşılaması sayesinde sürdürüyor. İstanbul Valiliği ve Aralık Derneği ise proje ortakları.

Telefonlara sadece bu konuda eğitilmiş psikologların baktığı Hat kurulmadan önce, acil, polisin müdahale etmesi gereken aramalarda işbirliği yapmak üzere, İstanbul Valiliği'nin görevlendirdiği 96 polise kampanya uzman ekibi tarafından Hürriyet binasında 45 saatlik bir eğitim verildi. İstanbul'un 32 ilçesinde komiser ve memur düzeyinde görevli olan polisler zaman içinde başka polisler ve jandarma görevlileri de eklendi. Bu eğitimler, acil durumlarda Hat psikologları ile polisin aynı dili konuşabilmesi ve krizi en kısa sürede çözebilmesi için önemliydi ve iki yıllık çalışma boyunca acil vakalarda oldukça yararlı oldu.

- Hattın telefonlarına cevap veren psikologlar ve hukukçular ise aynı uzman ekip tarafından 39 saatlik bir eğitimin yanı sıra, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın "şiddet anı kriz yönetimi" eğitimini ve Diyalog Anlatım İletişim Şirketi'nin diksiyon derslerini aldılar.

- Şu anda hattın telefonlarına, 24 saat boyunca dönüşümlü olarak yedi psikolog ve bir avukat cevap veriyor. Acil Yardım Hattı'nı arayanlar, "Merhaba, Aile İçi Şiddete Son Acil Yardım Hattı'na hoş geldiniz. Bize vereceğiniz bilgiler hayatınız tehlikede olmadığı sürece gizli kalacaktır" cümlesiyle karşılanıyor ve hemen hattın ucundaki psikoloğa yönlendiriliyor. Açılış cümlesinden de anlaşılacağı gibi, başvuru sahiplerinin bilgileri gizli tutuluyor. Bu kural sadece kendisinin tehlikede olma ihtimali güçlüyse, ancak polise verilebiliyor.

Hattın ilgilendiği vakalar, istatistikleri, varsa, ilgilenme sırasında polisten kaynaklanan sorunlar, her ay İstanbul Valiliği'ne rapor ediliyor ve aksaklıklar bildiriliyor. Belirli periyotlarda Valilik'le yapılan toplantılarda bu aksaklıklar gözden geçirilerek hizmetin daha kaliteli olabilmesi için çalışılıyor.

- İstatistikler kamuya da açık; zaman zaman Hürriyet Gazetesi'nde ve www.aileicisiddeteson.com adresinde yayınlanıyor.

Bir sonraki bölümde, ilk iki yıllık arama istatistiklerini ayrıntılarıyla bulacağınız Hürriyet Aile İçi Şiddete Son Acil Yardım Hattı, Türkiye'nin ilk ve tek 7 gün 24 saat çalışan ve sadece eğitilmiş psikologların ve hukukçuların başvurulara cevap verdiği bir merkez olması nedeniyle, her kurumun örnek alabileceği bir model oluşturuyor.

İKİ YILDA 18 BİN ARAMA, 8500 VAKA

Acil Yardım Hattı, açıldığı tarih olan 17 Ekim 2007'den bu incelemenin başladığı 30 Kasım 2009 tarihine kadar yaklaşık 18 bin kez arandı. Hattın bu zaman diliminde aile içi şiddetle ilgili hukuki, kurumsal ya da psikolojik destek verdiği, hattın işleyişi, kampanya ve mağdura yardım konusunda bilgilendirme yaptığı kişi sayısı ise 8573. Bu farkın nedeni, bir danışanın bir kez arayıp yardım aldıktan sonra başvurusunu sonuçlandırmaması, farklı ya da benzer taleplerle yeniden yeniden araması... Karakollar ve diğer destek kurumlarıyla yapılan konuşmalar, onlardan gelen aramalar da söz konusu. Genelde bir vaka için birden fazla konuşma yapılıyor. Bazı mağdurlarla ilgili arama sayısı 50'yi bulabiliyor.

Ancak mağdur kaç kez ararsa arasın, arama istatistiklerine tek vaka, tek arama olarak kaydediliyor. İlgisiz, sessiz, yanlış aramalar da bu sayının içinde.

Dolayısıyla bu çalışmada incelenen arama sayısı, 8573'le sınırlı.

Bu rakam Türkiye'de aile içi şiddetle ilgili olarak yapılan araştırmaların gösterdiği rakamlarla karşılaştırıldığında düşük bulunabilir. Bu da Türkiye'de aile içi şiddetin halen yeterince açığa çıkarılmadığı, şikayet konusu yapılmadığı ve bu konuda farkındalık yaratma çalışmalarının çoğalması gerektiği şeklinde yorumlanabilir. Neden daha fazla şikayet edilmediği sorusunun yanıtı ise mağdurlarının yüzde 80'inin yaşadıkları şiddeti şikayet etmekten utandıklarını, çözüm bulabilecekleri konusunda yeteri kadar ümitli ve inançlı olmadıklarını ortaya çıkaran istatistiklerde aranabilir.

ARAMA TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIM

İncelemeye konu olan 8573 aramanın türlerine göre dağılımı ise aşağıdaki gibi oldu:

ARAMALARIN;

* Yüzde 46,1'i (3957 kişi) yardım talebiydi. Danışanlar hukuki, kurumsal, psikolojik ya da bunlardan ikisi, üçü için yönlendirildi ya da destek verildi. (Buradaki "kurumsal destek" Sosyal Hizmetler kurumları, sığınma evleri, belediye, valilik, mahkeme, kaymakamlık vb. kurumlara yönlendirmeyi anlatmaktadır.)

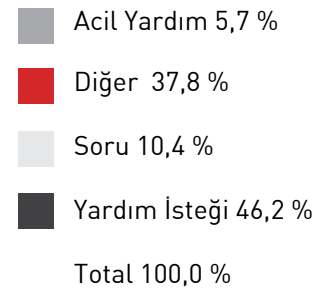
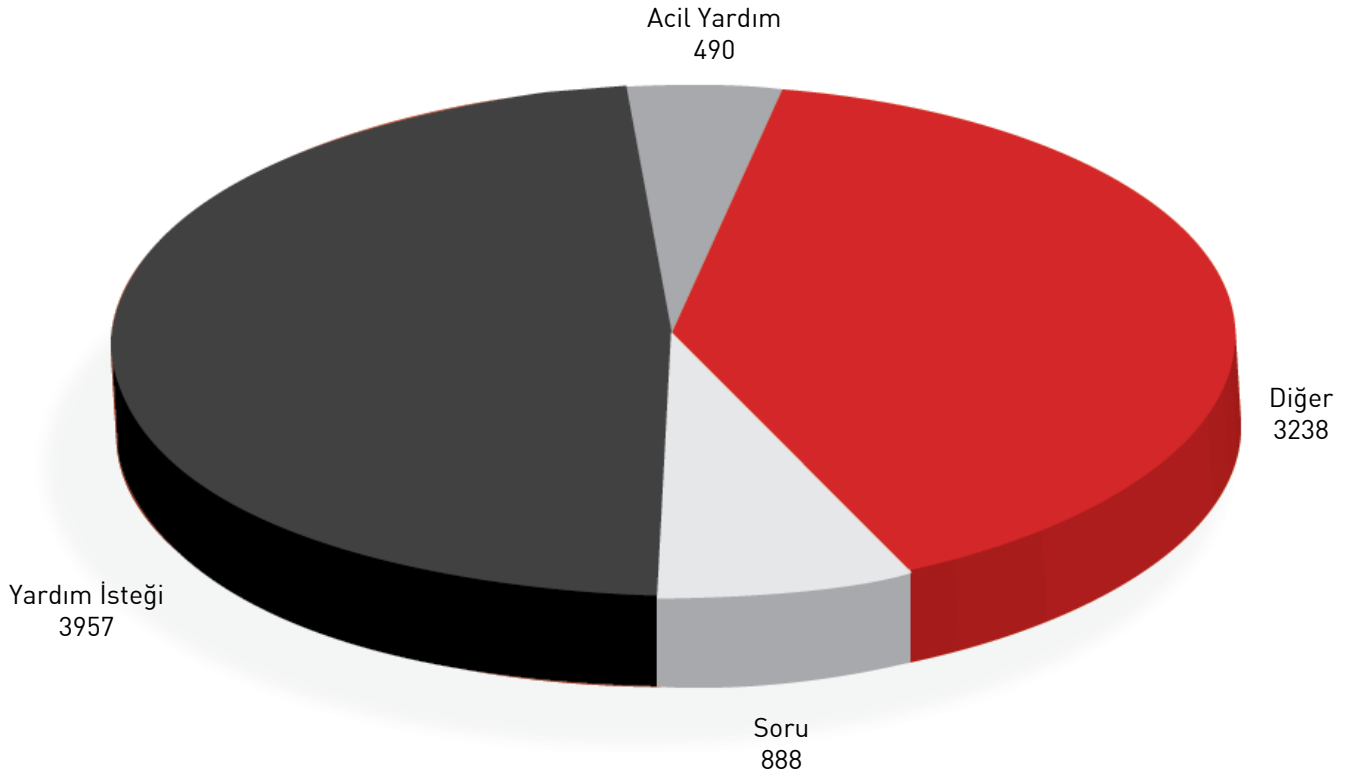
* Yüzde 10,4'ü (888 kişi) bilgi talebiydi. Bu grubu kapsayanlar, Acil Yardım Hattı'yla, Aile İçi Şiddete Son Kampanyası'yla ilgili bilgi almak isteyenlerden ya da mağdura nasıl yardım edeceğini soranlardan oluşuyordu.

* Yüzde 5,7'si (490 kişi) acil yardıma ihtiyaç duyanlardı. Polis ya da jandarma ile işbirliği yapılarak ekip gönderilen ve genellikle koruma altına alınana kadar takip edilen mağdurlar bu grupta yer aldı.

* Yüzde 37,8'i (3238 kişi) diğer kategorisine girenlerdi. Bu gruptakileri ise dalga geçmek için arayanlar, geçersiz, ilgisiz, sessiz, yanlış aramalar, teşekkür edenler, kampanyaya destek olmak isteyenler, mağdurun yerini soranlar, şiddet mağduru olmasa da kalacak yer, bilgi ya da maddi, psikolojik, hukuki yardım isteyenler, sığınma evini şikayet edenler, yer soranlar vb. oluşturdu.

Bu oranlar, aile içi şiddet konusunda gerçekten destek isteyenlerin hemen hepsinin, hattı aramaları sonucunda ihtiyaç duydukları desteği aldıklarını gösteriyor. Arayan her 10 kişiden birinin, kendisi şiddet görmese de kampanya, acil yardım hattı ya da bir mağdura nasıl yardım edeceği konusunda bilgi istiyor olması, sevindirici.

Arayan her yüz kişiden 6'sının, şiddet anında ya da az sonra şiddet göreceği korkusuyla polisten önce hattı araması, dikkat çekici.



CİNSİYETE GÖRE DAĞILIM

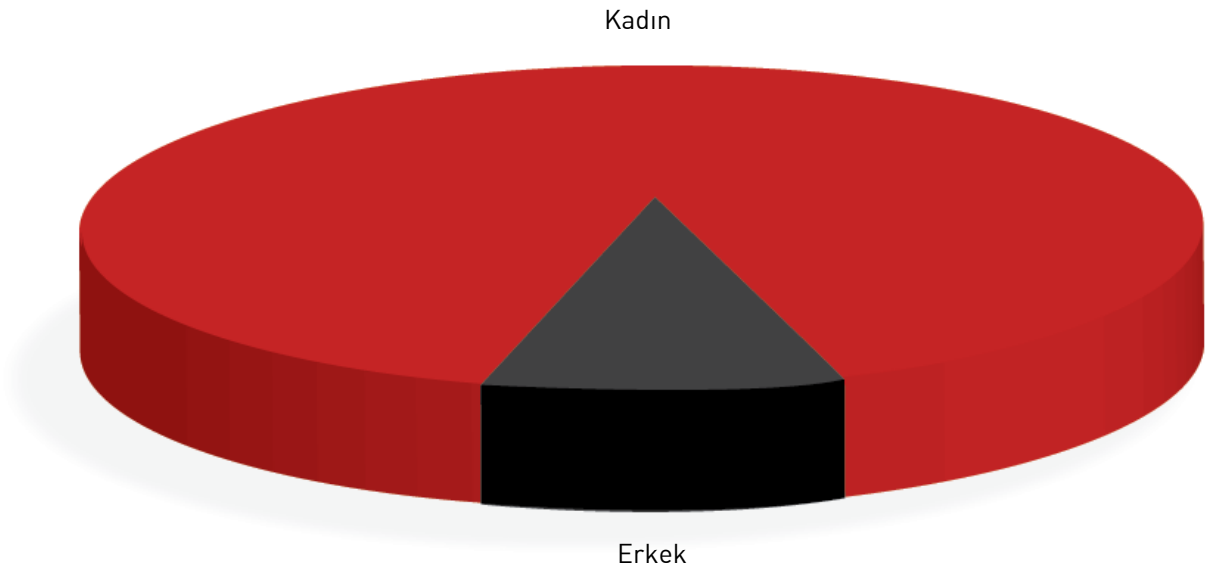
Hem şiddet mağduru, hem de mağdurun yakını -arkadaşı, komşusu- olarak hattı arayanların ezici bir çoğunluğu kadın. Bu durum şaşırtıcı değil; ev içinde yetişkin olarak en fazla şiddet gören kişinin kadın olduğunu gösteren istatistiklerle örtüşüyor.

Acil Yardım Hattı'na iki yıl boyunca gelen ve arayanın cinsiyetinin belirli olduğu toplam 5601 aramanın 5058'i kadınlar tarafından yapılmış. Buradaki toplam rakamın, incelenen vaka sayısı olan 8573'le eşleşmemesinin nedeni; arama sayısının yüzde 10,4'ünü "bilgi almak için arayanlar"ın oluşturması ve bu gruptakiler mağdur olmadığı için cinsiyet kayıtlarının tutulmaması.

Bu durumda Acil Yardım Hattı'nı arayanların cinsiyetlerine göre dağılımı şöyle:

- * 5058 arama kadınlar tarafından (Yüzde 90,27)
- * 67 arama (ikisi birden şiddet gördüğü için) kadın ve çocuk tarafından birlikte (Yüzde 1,23)
- * 16 arama (cinsiyeti kaydedilmemiş) çocuklar (Yüzde 0,29)
- * 5 arama erkek çocuklar (Yüzde 0,09)
- * 24 arama kız çocuklar (Yüzde 0,43)
- * 10 arama evde birden fazla kişinin şiddet görmesi nedeniyle kadın-erkek tarafından birlikte (Bunlar arasında birbirlerine şiddet gösterip birbirlerini şikayet ya da çözüm için arayanlar da yer alıyor.) (Yüzde 0,18)
- * 421 arama erkekler tarafından yapıldı. (Yüzde 7,52)

Son maddede yer alan erkek aramalarını ise şöyle açmak mümkün: 421 aramanın çok çok azı mağdur olduğunu söyleyenlerden oluşuyordu. Şiddet gösterdiği için pişmanlığını dile getiren ve bu konuda destek isteyenler de az bir oranla bu grupta yer aldı. Bu grubu asıl oluşturanlar, eşinin yerini soran, tehdit eden saldırganlardı.



ŞİDDET TÜRÜNE GÖRE DAĞILIM

Arayanların yaşadıklarını belirttikleri şiddet türlerinin dağılımı şöyle:

Fiziksel şiddet: (3454 arama) Yüzde 42,7

Duygusal şiddet: (2394 arama) Yüzde 29,6

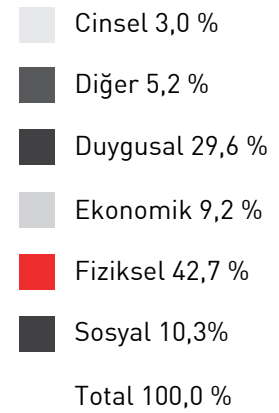
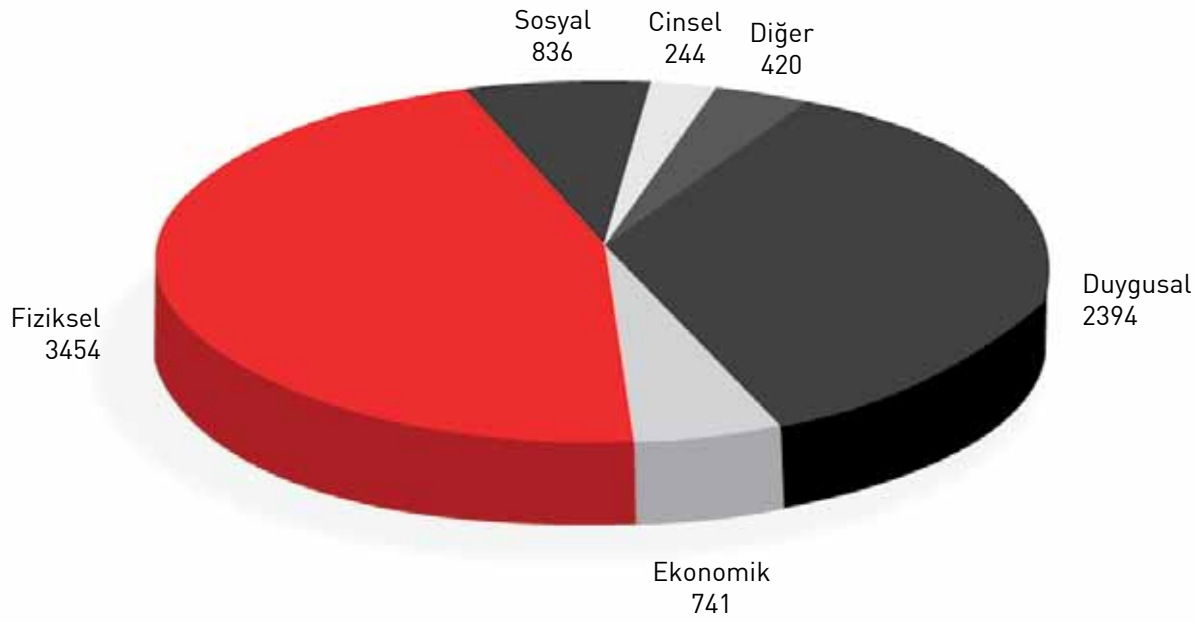
Sosyal şiddet: (836 arama) Yüzde 10,3

Ekonomik şiddet: (741 arama) Yüzde 9,2

Cinsel şiddet: (244 arama) Yüzde 3,0

Diğer: (420 arama) Yüzde 5,2

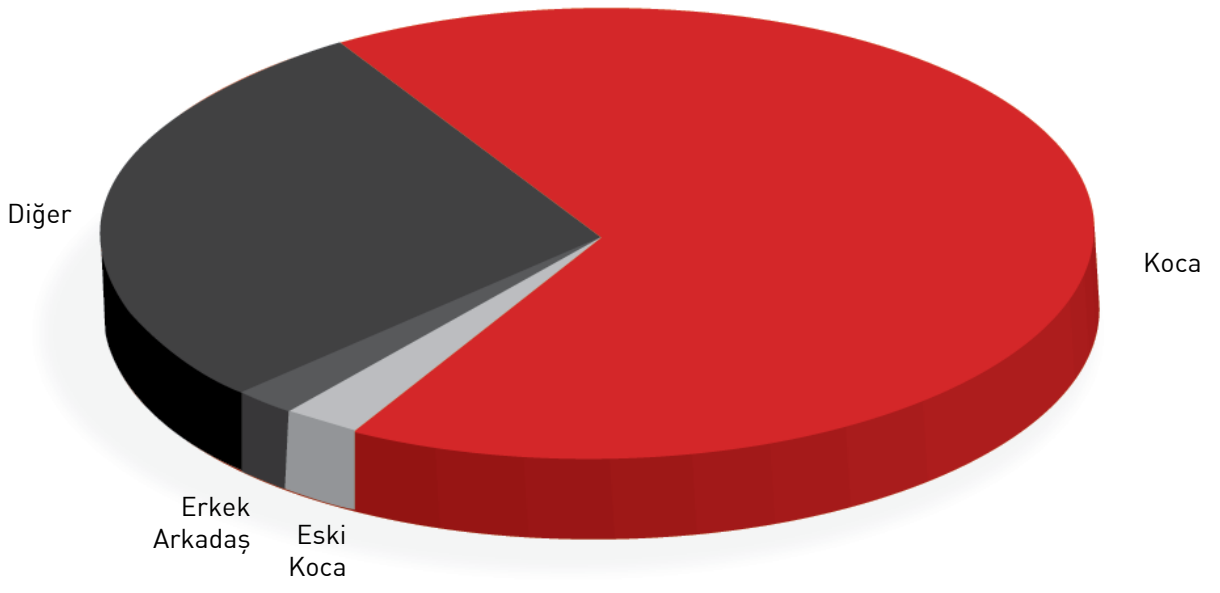
Gelen aramalarda, fiziksel şiddet en fazla öne çıkan şiddet türü gibi görünüyor, ancak bu yanıltıcı bir sonuç. Çünkü fiziksel şiddet söz konusu olduğunda, diğer şiddet türlerinin biri ya da birkaçı da bu şiddete eşlik ediyor. Şikayet genellikle fiziksel şiddet yüzünden oluyor ve diğerleri şiddetten sayılmıyor ya da şiddet olarak fark edilmiyor.



ŞİDDETİ KİM UYGULUYOR

Yandaki grafik net olarak gösteriyor ki, Hatta gelen şiddet ihbarlarının ezici bir çoğunluğu (3240 arama) yani yüzde 73,58'i koca şiddetine işaret ediyor. Yüzde 2,19'luk oranla eski koca, yüzde 1,57'lik oranla erkek arkadaş şiddeti de bu kategoride değerlendirildiğinde bu oran yüzde 78'e doğru gidiyor.

Geri kalan kategorileri, anne baba, kardeş, ağabey, abla, akrabalar, çocuklar, damat, enişte, kayınvalide, yeğen şiddeti oluşturuyor.



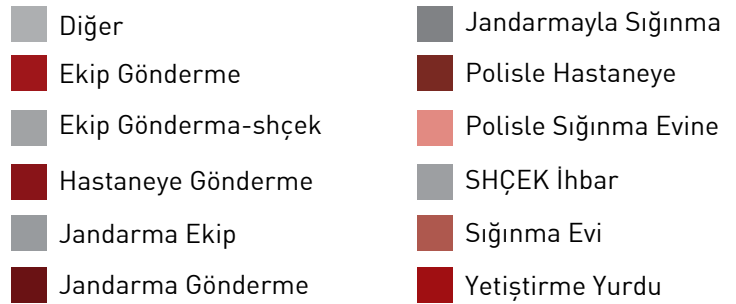
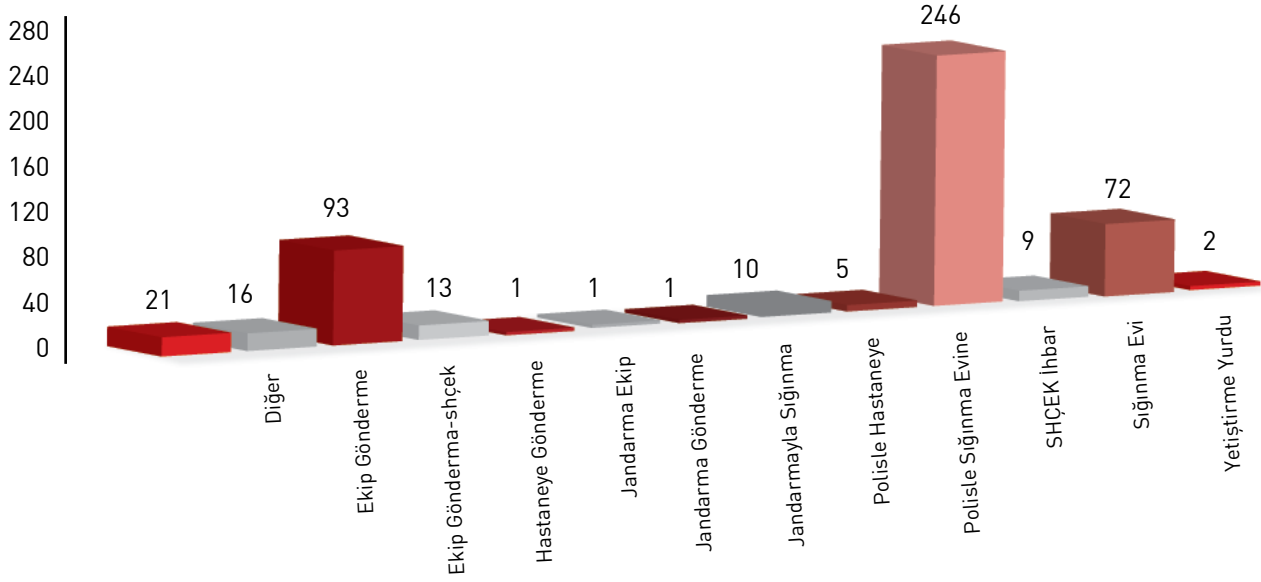
ACİL ARAMALARIN SONUÇLARINA GÖRE DAĞILIMI

Acil Yardım Hattı'nı arayanların yüzde 5,7'sini oluşturan 490 aramanın acil kodlu olduğunu belirtmiştik. Bir vakaya acil kodu verilmesinin nedeni, hayati tehlike de içerebilen şiddet görme ihtimali ve Acil Yardım Hattı'nın birlikte çalıştığı 155 Polis, 156 Jandarma, karakol, sığınma evi, hastane, Sosyal Hizmetler vb. kurumlarla o anda ya da çok kısa bir süre içinde işbirliği yapılmasını gerektirmesi...

Bu vakaların bir kısmı, özellikle ikinci şahıs aramalarının bazıları asılsız çıkabiliyor ya da Hat işlem yaptırdığı –yani polisi olay yerine yönlendirdiği halde mağdur şikayetten vazgeçebiliyor. Yine de acil vaka olarak hat kayıtlarına geçiriliyor.

Bu çerçevede acil kodlu aramaların nedenleri ve sonuçlarına göre dağılımı şöyle:

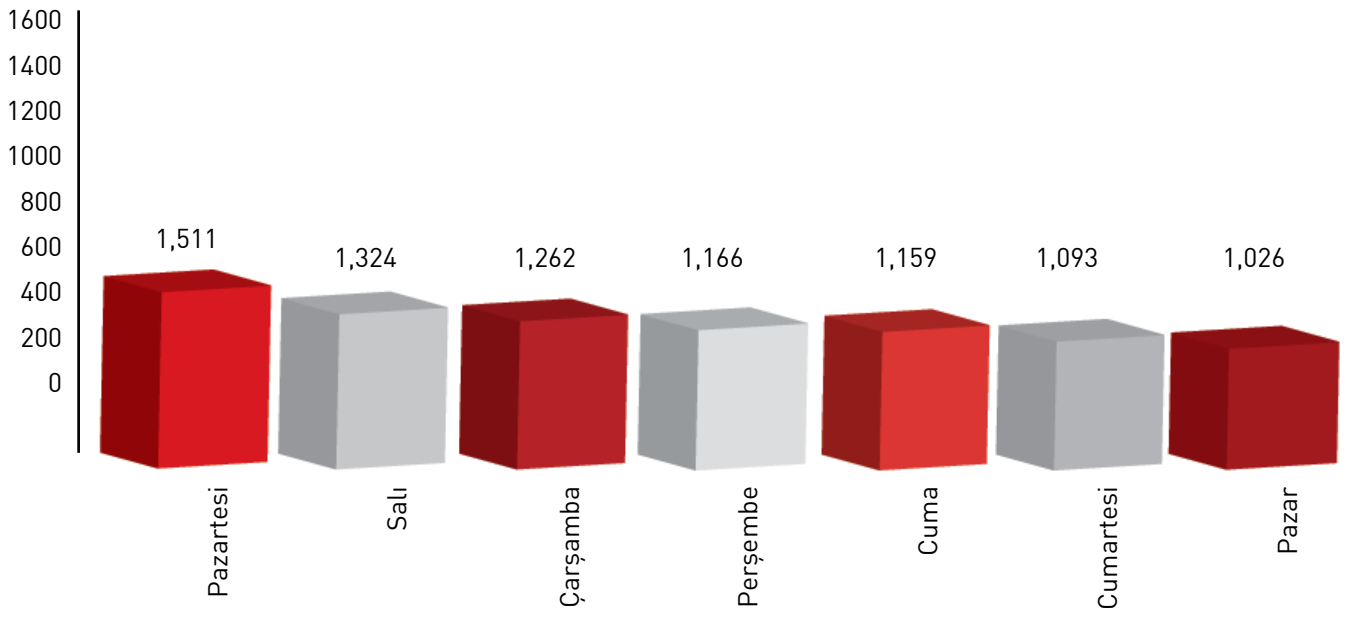
- 93 arama: Acil ekip istendi, polis yönlendirildi
- 13 arama: Mağdur polisle birlikte sığınma evine gitmek istedi
- 10 arama: Mağdur jandarmayla birlikte sığınma evine gönderildi
- 246 arama: Mağdur polisle birlikte sığınma evine gönderildi
- 9 arama: Mağdurun durumu Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'na ihbar edildi (Bu kategoriye girenleri, çocuk, engelli vb. gibi kendini savunamayacak mağdurlar oluşturuyor.)
- 6 arama: Mağdur polisle hastaneye gönderildi
- 72 arama: Mağdur sığınma evine gönderildi
- 2 arama: Mağdur yetiştirme yurduna gönderildi
- 2 arama: Olay yerine jandarma ekibi gönderildi
- 37 arama: Diğer kategorisi. Bu kategoriye girenler, ilgili kurumlara yönlendirildi. Yani şiddet mağduru değildiler, ancak sokakta kaldıkları için genellikle karakollardan ya da vatandaşlardan gelen yardım talebi üzerine sığınma evine ya da başka bir kuruma yerleştirildiler, ruh sağlığı yerinde olmayanlar polis yardımıyla hastaneye yatırıldılar.



ARAMA GÜNLERİNE GÖRE DAĞILIM

Acil Yardım Hattı'na iki yıl boyunca gelen 8573 aramanın günlere göre dağılımı, yandaki grafikte yer alıyor. İstatistiklere göre, çok büyük farklar olmasa da en fazla aramanın olduğu gün, 1511 aramayla (Yüzde 17,63) pazartesi. Pazartesiye 1324 aramayla (Yüzde 15,44) salı takip ediyor. Çarşamba 1262 aramayla (Yüzde 14,72) üçüncü sırada. Ardından Perşembe (1188 arama-Yüzde 13,86) ve cuma (1169 arama-Yüzde 13,64) geliyor. En düşük arama sayısının cumartesi günleri kaydedildiği görülüyor (1093 arama-Yüzde 12,75). Pazar günü aramaları ise 1026 aramayla (Yüzde 11,97) tekrar perşembe ve cuma aramalarının düzeyine geliyor.

En yüksek sayıda aramanın pazartesi günlerinde gerçekleşmesi ve hafta sonuna doğru giderek düşmesi, şiddetin -istatistiklere göre en fazla şiddet gösteren kişi olan kocanın evde olduğu günlerde- hafta sonunda gerçekleştiğinin bir göstergesi. Pazartesi günü arayan mağdurların genellikle hafta sonu başlarına gelenlerden bahsetmiş olmaları da bu yorumu güçlendiriyor.



ARAMA SAATLERİNE GÖRE DAĞILIM

Yandaki tabloda görüldüğü gibi, sabah 09.00'dan başlayan aramalar (314 arama), en yüksek sayısına saat 15.00'te çıkıyor (738 arama). Hattın en az arandığı zaman dilimi, 9 arama ile 05.00-06.00 arası olarak görünüyor, ancak 24.00'ten sabah 04.00'e kadar gelen arama sayısı da aşağıda görüldüğü gibi hiç az değil:

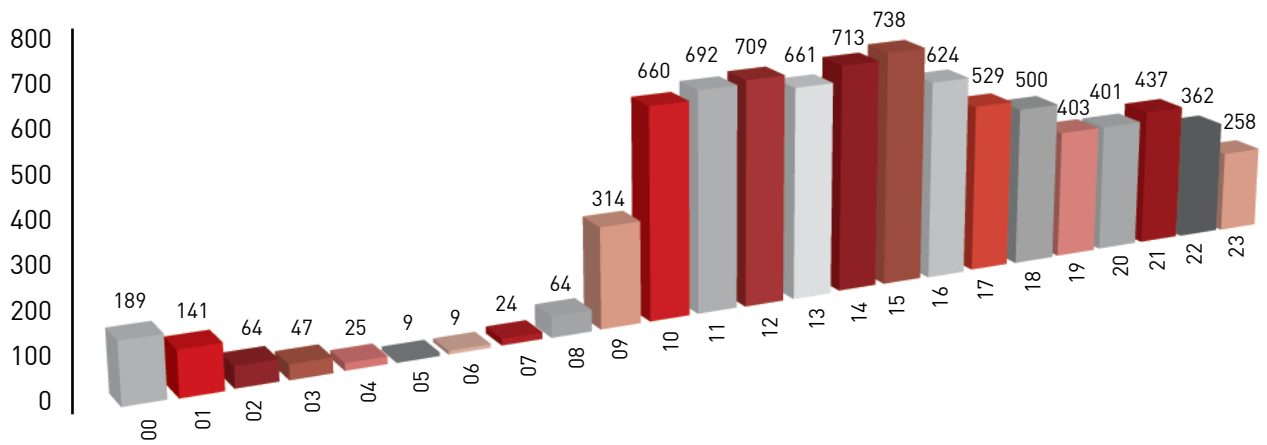
- 24.00'te 189 arama
- 01.00'de 141 arama
- 02.00'de 64 arama
- 03.00'te 47 arama
- 04.00'te 25 arama

Ancak aramaların en yoğun olduğu zaman dilimi 10.00 ile 23.00 arasında:

- 10.00'da 660 arama
- 11.00'de 692 arama
- 12.00'de 709 arama
- 13.00'te 661 arama
- 14.00'te 713 arama
- 15.00'te 738 arama
- 16.00'da 624 arama
- 17.00'de 529 arama
- 18.00'de 500 arama
- 19.00'de 403 arama
- 20.00'de 401 arama
- 21.00'de 437 arama
- 22.00'de 362 arama
- 23.00'te 258 arama

Aramaların genellikle gün içinde yoğunlaşması, mağdurun, istatistiklere göre en fazla şiddet gösteren kişi olan kocanın evde olmadığı saatlerde arayabildiği gerçeğine işaret ediyor.

Gece aramalarının çoğunu ise acil vakalar oluşturuyor. Bu aramaları yapan mağdurlar, genellikle eşlerinin o sırada evde olmadığını, nöbette, kahvede, başka kadınla birlikte vb. yerlerde olduğunu söylüyorlar. Bu saatlerde arayanlar, eğer acil olarak evden çıkmak için yardım talep etmiyorlarsa, psikolojik destek almak istiyorlar, dolayısıyla daha uzun konuşabiliyorlar.

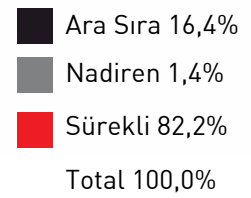
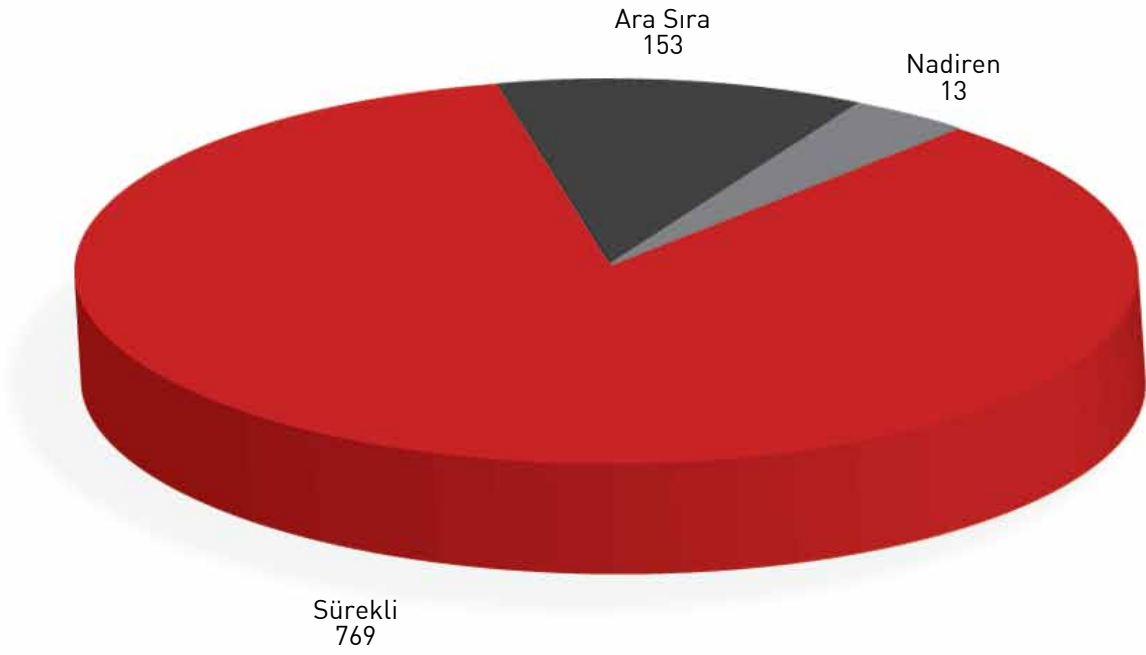


ŞİDDETİN SIKLIĞINA GÖRE DAĞILIM

Hattı arayan mağdurların şiddeti ne sıklıkta gördüklerini her zaman sormak mümkün olmuyor. O yüzden bu istatistik, sadece ne sıklıkta şiddet gördüğünü kendiliğinden belirtenlerin sayılarıyla sınırlı tutuldu. Yine de Türkiye’de aile içi şiddetin sistematik bir şekilde uygulandığı gerçeğine ilişkin bir fikir veriyor.

Arayan 8573 kişiden 935’i kendiliğinden ne sıklıkta şiddet gördüğünü aşağıdaki şekilde belirtmiş:

- 769’u (Yüzde 82,2) sürekli
- 153’ü (Yüzde 16,2) ara sıra
- 13’ü (Yüzde 1,4) nadiren



ARANAN ŞEHİRLERE GÖRE DAĞILIM

Hatta gelen aramaların nereden yapıldığını da her zaman sormak mümkün olmuyor. O yüzden bu istatistik, sadece nereden arandığı belirtilen 5655 aramayla sınırlı tutuldu.

Gelen 8573 aramanın, 2918'inin nereden yapıldığı belirsiz. Kalan 5655 aramanın önemli bir bölümü ise Türkiye'nin üç büyük şehrinden, İstanbul, Ankara ve İzmir'den. İstanbul, 4195 arama ve yüzde 48,9'luk oranıyla ilk sırada.

Ankara 234 (Yüzde 2,72), İzmir ise 169 (Yüzde 1,97) arama ile İstanbul'u takip ediyor.

Türkiye'nin diğer şehirlerinden gelen arama oranı ise toplamda yüzde 11,73. Sayıları ise şöyle sıralanıyor:

50'nin üzerinde aramayla Bursa (80), Antalya (73), Kocaeli (64) ve Adana (53) üç büyük şehrin ardından geliyor. 40'ın üzerinde aramayla Tekirdağ (43) ve Balıkesir (41) onları takip ediyor.

Mersin 36 aramayla bir sonraki sırada.

20-30 arasında arama yapılan şehirler şöyle sıralanıyor: Hatay (27), Samsun (24), Kayseri (23), Muğla (23), Aydın (22), Eskişehir (22), Diyarbakır (21), Manisa (21), Sakarya (21), Konya (20).

20'nin altında aramanın yapıldığı şehirler şöyle: Çanakkale (19), Gaziantep (17), Trabzon (16), Zonguldak (16), Şanlıurfa (16), Giresun (16), Denizli (16), Malatya (15), Erzurum (14), Edirne (13), Kütahya (12), Karabük (12), Isparta (11), Bilecik (11), Bolu (10), Sivas (10).

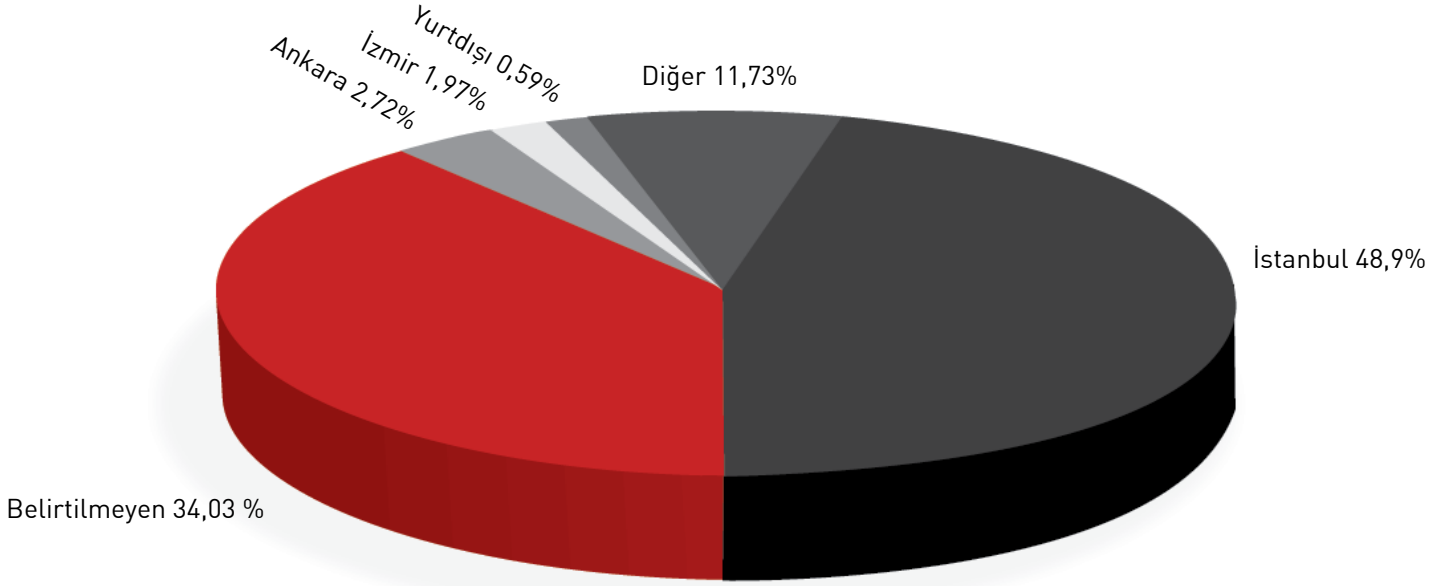
10'dan daha az sayıda aranan şehirler ise şu sırayı takip ediyor: Aksaray (8), Ordu (8), Batman (8), Afyonkarahisar (7), Rize (7), Van (7), Yalova (7), Ağrı (6), Şırnak (6), Tokat (6), Kahramanmaraş (6), Mardin (6), Kars (6), Amasya (5), Uşak (5), Yozgat (5), Osmaniye (5), Elazığ (5), Adıyaman (4), Düzce (4), Kırşehir (4), Kastamonu (4), Kırıkkale (4), Kırklareli (3), Tunceli (3), Ardahan (3), Çankırı (3), Çorum (3), Artvin (2), Bartın (2), Bayburt (2), Sinop (2), Bitlis (2), Erzincan (2), Bingöl (1), Burdur (1), Gümüşhane (1), Karaman (1), Muş (1), Nevşehir (1), Niğde (1), Siirt (1).

Şimdilik bir İstanbul numarasına sahip olan ve başlangıçta sadece İstanbul'daki mağdurlara hizmet vermek üzere kurulan Acil Yardım Hattı, açıldıktan çok kısa bir süre sonra, İstanbul dışından da başvuru almaya başladı.

Rakamlar, hattın şu ana kadar Türkiye'nin 81 şehrinden 78'inde biliniyor olduğunu ve oralardan da arandığını gösteriyor.

Bu sevindirici gelişme, İstanbul'da İstanbul Valiliği ile koordineli bir şekilde yürütülen şiddetten koruma hizmetlerinin, diğer şehirlerin başta valilikleri olmak üzere resmi kurumları, belediyeleri ve sivil toplum kuruluşlarıyla da işbirliği yapılarak genişlemesini sağladı. Böylece Acil Yardım Hattı, büyük şehirler dışındaki şehirlerde kurulan koruma sistemine de destek olmaya başladı.

Buna rağmen, halen en fazla aramanın neredeyse yarı yarıya oranıyla açık ara İstanbul'dan olması da açıklanabilir bir durum; İstanbul'a nüfusunun yüksekliğiyle doğru orantılı olarak şiddetin en yüksek oranlarda yaşandığı şehir diyebiliriz.



ARANAN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIM

Acil Yardım Hattı, iki yıl boyunca sadece Türkiye’de İstanbul dışındaki şehirlerden değil, yurtdışında yaşayan ve Türkçe konuşan mağdurlar tarafından da arandı. Aşağıdaki rakamlara göre, en fazla aramanın Almanya’dan yapılmış olmasının nedeni, Aile İçi Şiddete Son Kampanyası’nın Hürriyet Almanya Ofisi tarafından Türkiye ile eşzamanlı olarak Almanya’da da yürütülmesi ve orada da haftada üç gün belirli saatlerde çalışan bir Acil Yardım Hattı olması.

Acil Yardım Hattı iki yıl boyunca Türkiye dışından 12 farklı ülkeden, toplam 51 kez arandı. Arandığı ülkeler ve sayıları şöyle:

Almanya 27, Fransa 9, Amerika Birleşik Devletleri, Avusturya, İsviçre ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti 2’şer arama, Avustralya, Azerbaycan, Belçika, Hollanda, İran, Tunus ve Suriye 1’er arama.

MAĞDURLARIN YAŞLARINA GÖRE DAĞILIMI

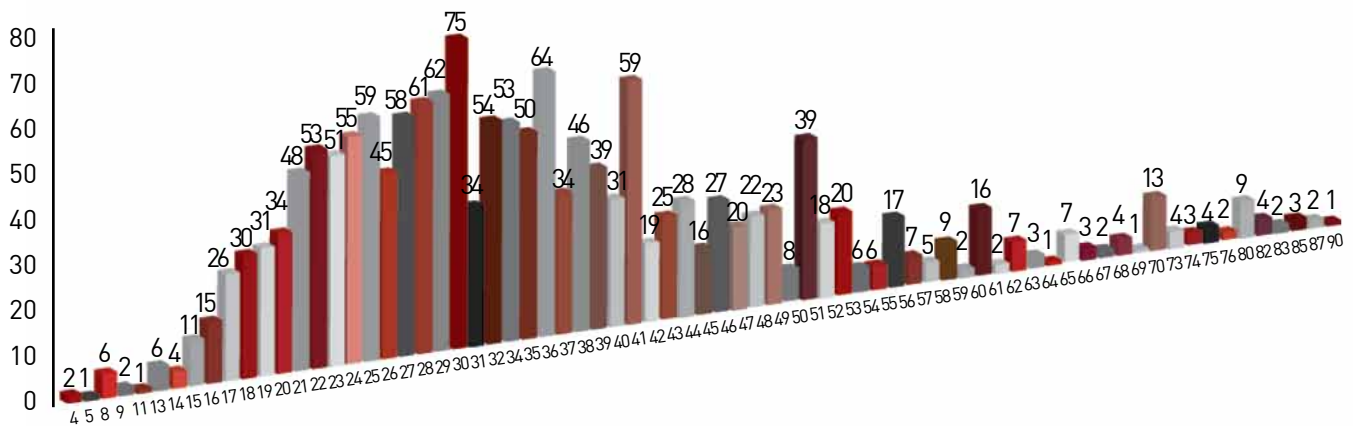
Acil Yardım Hattı’nı arayan mağdurların ya da bir başkası için arayan ikinci kişilerin hepsinden, mağdurun yaş bilgisini almak mümkün olamadığı için, yaşı iki yıllık istatistiklere kaydedilen mağdur sayısı 1615 ile sınırlı kaldı.

Öncelikle şunu söylemek gerekiyor ki Hattı arayan ya da başkasının onun adına aradığı şiddet mağdurların yaş aralığı oldukça geniş; 4 yaşından 90 yaşına kadar uzanıyor.

Ancak en yoğun şiddet görenler 17-50 yaş aralığında toplanıyor. Hat başvurularına bakıldığında, en fazla şiddet görülen yaş 30 olarak görünüyor (75 vaka). Ardından, 61 ve 62 vaka sayısı ile 28 ve 29 yaşları, 64 vaka sayısı ile da 35 yaş geliyor.

1615 mağdur arasında en yoğun şiddet görenlerin yaş aralıklarına göre sayıları şöyle sıralanıyor:

- 4-17 yaş aralığı: 48 mağdur
- 17-30 yaş aralığı: 688 mağdur
- 31-40 yaş aralığı: 410 mağdur
- 41-50 yaş aralığı: 286 mağdur
- 51-60 yaş aralığı: 106 mağdur
- 61-70 yaş aralığı: 43 mağdur
- 71-90 yaş aralığı: 34 mağdur



HATTIN BİRİKTİRDİĞİ HİKAYELER

Acil Yardım Hattı'nın kayıtlarına 17 Ekim 2007 - 30 Kasım 2009 tarihleri arasında geçen 8573 aramadan önemli bir bölümü, genellikle bir ya da birkaç kez arayan, psikolojik görüşme, bilgilendirme ya da ihtiyacı olan kuruma yapılan yönlendirme ile sonuçlandırılan aramalar. Bunların sayısı 7565.

Kalan 1008 vaka ise defalarca arayarak ya da aranarak takip edilen ve hikayeleriyle şiddetin akla hayale gelmeyecek çeşitlerini; boyutlarını gösteren vakalar...

ŞİDDETEN KURTULMA KARARLILIĞI YÜZDE 25

Bu hikayeler aynı zamanda, şiddeti yaşayanların çaresizliklerini, korkularını ve şiddetten kurtulmak için adım atmakta nasıl kararsız kaldıklarını da ortaya çıkarıyor. Bu grupta yer alan danışanların ancak yüzde 25'i hattı aradığı anda şiddetten kurtulma kararlılığını göstermiş; "derhal evden çıkmak, sığınma evine gitmek istiyorum" demiş.

Hikayeler, şiddet uygulayan kişilerin, mağdurları kendilerinden uzaklaştığında ne tür davranışlar sergilediğine dair de fikirler veriyor. İstatistiklere giremeyecek kadar az sayıda saldırgan pişmanlık davranışları göstermiş ve yardım istemiş. Bunun dışında hattı arayan saldırganların çoğu, şiddet gösterdiği eşinin yerini sormuş, yanıt alamayınca da tehdit ya da hakaret yoluna gitmiş.

BENİ İLGİLENDİRMEZ DEMEYENLER ÇOĞALIYOR

Acil Yardım Hattı kayıtları, sadece şiddet görenlerin değil, mağduru tanısan tanımasın, bu şiddete tanık olan ikinci, üçüncü kişilerin de "Beni ilgilendirmez" demeyip şiddeti ihbar ettiklerini gösteren sevindirici sonuçlara ulaştırıyor bizi. Hatta gelen aramaların yüzde 20'ye yakını bu grupta yer alıyor ve aile içi şiddetin başka kişiler tarafından bir "aile meselesi" olarak görülmekten artık çıkmaya başladığına, toplumsal bir suç olduğu bilincinin giderek yayıldığına işaret ediyor.

ARAYANLARIN YÜZDE 20'Sİ POLİS

Bu bölümde yer alan aramaların yaklaşık yüzde 20'sini, bir şiddet mağduru için polis, jandarma gibi kolluk görevlilerinden gelen aramalar oluşturuyor.

Aslına bakılırsa, yasalar ve genelgeler, bir aile içi şiddet vakasıyla karşılaştığında kolluk kuvvetlerinin ne yapması gerektiğini açık bir şekilde anlatıyor. Bunu bilmek ve uygulamak onların asli görevi...

Buna rağmen bir şiddet mağdurunu güvenli bir yere yerleştirmek amacıyla Hattı arıyor olmalarının nedeni, Türkiye'de aile içi şiddetten koruma sisteminin yeni yeni kurulmaya başladığı göz önüne alınarak, bu sistem kurulana kadar yapılan bir işbirliği şeklinde açıklanabilir. Özellikle SHÇEK'le yeterince iletişim içinde olmamaları, mesai saatleri dışında SHÇEK kurumları başvuru almadığı için mağduru nereye göndereceklerini bilememeleri yüzünden de Hatla işbirliği yapmak istiyorlar. Sorunu bir kez Hatla çözen polis, tekrar benzer bir vakayla karşılaştığında yine Hattı arama yolunu seçiyor.

Karşılıklı güven ve işbirliği sayesinde mağdura çok daha çabuk ve kaliteli hizmet verilebiliyor. İşbirliği için Hattı arayan polislerin sayısı her geçen gün artıyor.

Bunun yanında kimi vakalar, yasaların emrettikleri dışında keyfi davranan polislerin varlığını da gösteriyor. Hatta, sayıları az da olsa bazen saldırganın sözcüsü olup şiddetten kaçan mağduru bulmak için hattı arayan polislere de rastlanıyor.

HERKESTEN HERKESE HER TÜRLÜ ŞİDDET

Yine bu bölümde yer alan kategorilerin toplamı, toplumda kimlerin kimlere şiddet uyguladığını göstermesi, daha doğrusu aslında herkesin herkese şiddet uygulayabildiğini toplu bir fotoğrafla ortaya koyması açısından da oldukça ilginç. Koca karısına, anne ya da baba çocuğuna, çocuk annesine ya da babasına, ağabey kardeşine, boşanmış koca eski eşine, aklınıza gelebilecek herkes bir diğerine şiddet uygulayabiliyor.

Ve bu şiddet, tek tek fiziksel, sosyal, psikolojik, cinsel, ekonomik ya da ikisi, üçü bir arada olabildiği gibi, tamamının bir arada yaşandığı vakalara da rastlanabiliyor.

Aslında fiziksel şiddet hiçbir zaman tek başına olmuyor ancak mağdurlar genelde bunun farkına varamıyorlar. Eğer telefon konuşması sırasında sorma fırsatı olursa, fiziksel şiddetin yanında psikolojik ya da ekonomik, sosyal ya da cinsel şiddetin de fiziksel şiddetle birlikte uygulandığı ortaya çıkıyor.

Aşağıda cinsel istismardan töre cinayetine, dedenin toruna ya da kocanın karısına uyguladığı şiddetten evladın anne babaya uyguladığı şiddete tüm bu şiddet türlerinin dökümünü ve içlerinden örnek olarak seçilmiş hikayeleri okuyabilirsiniz.

TAKİBİ YAPILAN 1008 VAKA:

KİM NİYE ARADI?

Acil Yardım Hattı'nca takibi yapılan 1008 vakanın arama nedenleri ve arayan kişilerin çeşitliliği açısından dökümü şöyle:

GENEL KATEGORİ: 614 ARAMA

- Arar aramaz şiddet gördüğünü belirten ama ne yapacağı konusunda net bir fikri ya da bilgisi olmayanlar ya da sadece telefonda hukuki/psikolojik destek almak isteyenler: 258 vaka.
- Şiddet gördüğünü söyleyip hemen sığınma evine gitmek kararlılığında olanlar: 131 vaka.
- Şiddet görmüş ve o anda sokakta kalmış olanlar: 44 vaka.
- Kendilerine sığınan bir şiddet mağduru için arayan polisler: 170 vaka.
- Kendilerine sığınan şiddet mağduru için arayan jandarma: 11 vaka.

ŞİDDET TÜRLERİ: 167 ARAMA

- Töre korkusuyla arayanlar: 4
- Zorla evlendirme: 9
- Ailemden şiddet görüyorum: 19
- Ağabeyim/kardeşim, anne ve babama/kardeşime/bana şiddet uyguluyor: 8
- Babam annemi/kardeşimi dövüyor: 9
- Babamdan şiddet görüyorum: 5
- Kızım bana şiddet uyguluyor: 1
- Kızım şiddet görüyor: 12
- Yeğenim/kuzenim/kız kardeşim şiddet görüyor: 28
- Kız kardeşim/ablam çocuklarına şiddet uyguluyor: 3
- Yeğenim ailesine şiddet uyguluyor: 2

- Oğlumdan Şiddet görüyorum: 10
- BoŐandđđım kocamdan hala Şiddet görüyorum: 15
- Dede Şiddeti: 1
- Arkadaşım/iş arkadaşım/akrabam Şiddet görüyor: 25
- Kızımın arkadaşı Şiddet görüyor: 1
- EŞim kızımı dövüyor: 1
- alıŐanıam Şiddet görüyor: 2
- Oğlum karısıyla çocuklarını dövüyor: 2
- Jandarma bir yakını için arıyor: 1
- Polis kendisine sđđınan erkek ocuk için arıyor: 1
- Dayak yüzünden evden katıam, Şimdi ailem beni kabul etmiyor: 1
- Kardeşim bana bakmıyor: 1
- EŞimin ailesi sürekli bizde kalıyor: 1
- Ölen eşimin ailesi beni ve çocukları evden atmak istiyor: 1
- Sevgilim beni çocuğumuzla bıraktı, bakmıyor: 1
- EŞim eve gelmiyor: 1
- Ayrıldđđım erkek arkadaşım tehdit ediyor: 1
- Kocam beni aldatıyor: 1

TANIMADIđđI BİRİNE YARDIM İÇİN ARAYANLAR: 67

- Adli Tıp alıŐanı, Şiddet gören bir kadın için arıyor: 1
- Bir gazeteci, Şiddet gören kadın için arıyor: 2
- Sağlık Ocađđı alıŐanı, darp raporu için arıyor: 1
- Deniz otobüsleri çalışanı, kendilerine sđđınan kadın için arıyor: 1
- Otogar görevlisi, bir mađđdur için arıyor: 1
- 112 alıŐanı, Şiddet nedeniyle kendilerini arayan kadın için arıyor: 1
- Sağlık memuru, hastalarının Şiddet grdđđn söylemek için arıyor: 3
- Belediye alıŐanı, mađđdur kadın/aile için arıyor: 12
- Avukat, polisin adliyeye gnderdiđđi bir kadın için arıyor: 1
- Avukat, müvekkili için arıyor: 2
- Vatandaş, bir mađđdur için arıyor: 14
- Dayısının kızı için arıyor: 1
- Hastaneden doktor/ebe/güvenlik görevlisi, bir Şiddet mađđduru için arıyor: 7
- 157 görevlisi, bir vaka için arıyor: 4
- Öğretmen, Şiddet gören velisi için arıyor: 1
- Vatandaş, sokakta dayak yiyen ocuk için arıyor: 1
- Televizyoncu, kendilerine sđđınan kadın için arıyor: 1
- Esnaf, mađđdur bir kadın için arıyor: 10
- Bir gönüllü, Şiddet mađđduru kadın için arıyor: 1
- Psikolog, küçük hastasının annesi için arıyor: 1
- Kaymakamlık görevlisi, bir mađđdur için arıyor: 1

ACİL KOMŞU ARAMALARI: 62

- Komşum Şiddet görüyor: 51
- Komşum çocuğunu istismar ediyor: 2
- Komşum ocuklarına Şiddet uyguluyor: 8
- 70 yaşındaki komşum sürekli eve kapatılıyor, zorla dilendiriliyor: 1

ARAYANLARIN İMDAT CÜMLELERİ: 19

- Yeğenim dışarıda öldüreceğini söylüyor: 1
- Ayrıldığı eşim şu anda kapıya dayandı: 1
- Kapıyı kırmaya çalıştı, şimdi gitti, gelebilir: 1
- Bağırma sesleri, telefonun kapanması: 1
- Az önce dayak yedim, hala evde: 1
- Babam annemle beni dövüyor, acil polis gönderin: 1
- Arkadaşım bana sığındı, babası silahla apartmanda onu arıyor: 1
- Kocam dışarıda dolaşüyor, karakola gidemiyorum: 1
- Kocamdan kaçtım, arkadaşımdayım, her an gelebilir: 1
- Eski kocam peşimi bırakmıyor, şu anda geliyormuş: 1
- Çabuk çabuk: 1
- Şu anda eşim ve ailesinden dayak yıyorum, polis!: 1
- Kocam gelmek üzere, polis gönderin: 1
- Şu anda annem babam ve akrabalarımın şiddet görüyorum, polis!: 1
- Eşimin uzaklaştırma kararı henüz ulaşmadı, eve giremiyorum: 1
- Kocam eli silahlı evin etrafında dolanıyor: 1
- Kocam içeride, acil polis gelmeli: 1
- Komşuma sığındım, polis bir türlü gelmiyor: 1
- Uyuşturucu kullanan oğlum evin etrafında dolaşıyor: 1

İLK ANDA AÇIĞA ÇIKAN CİNSEL ŞİDDET: 16

- Aradığında direkt cinsel şiddete uğradığını söyleyenler: 7
- Ağabeyim çocuklarına cinsel tacizde bulunuyor, diyenler: 1
- Eniştem hepimize cinsel tacizde bulunuyor, diyenler: 1
- Babam/üvey babam cinsel tacizde bulunuyor, diyenler: 3
- Öğrencim babasının tecavüze kalkıştığını söylüyor, diyen öğretmen: 1
- Kocam çocuklarıma cinsel tacizde bulunuyor, diyen anne: 1
- Hattın alanına girmese de, işyerinde tacize uğruyorum, diyen bir çalışan: 1
- Eşim beni arkadaşlarıyla birlikte olmaya zorluyor, diyen bir kadın: 1

ŞİDDETİ İHBAR EDEN ERKEKLER: 22

- Erkek kardeşim eşini dövüyor: 1
- Karımı dövdüm, sığınma evine gitmek istiyorum: 1
- Gözlemeci karısını sürekli dövüyor: 1
- Kardeşim karısı ve çocuklarını dövüyor: 1
- Karım çocuklarıma şiddet uyguluyor: 2
- Damadım kızıma şiddet uyguluyor: 1
- Kızımın arkadaşı şiddet görüyor: 1
- Ayrılmakta olduğum eşimin akrabaları çocuğumu dövüyor: 1
- Kızım kocasından dayak yiyor, şu an ulaşamıyorum: 1
- Baldızım şiddet görüyor: 1
- Kız kardeşim şiddet görüyor: 3
- Şiddet gören bir tanıdığım var: 2
- 17 yaşında bir kızı zorla evlendirmek istiyorlar: 1
- Sokakta kalan bir kız için arıyorum: 1
- Komşum çocuklarını cinsel olarak istismar ediyor: 1

- Eşimin arkadaşı şiddet görüyor: 1
- İş arkadaşımız için sığınma evi arıyoruz: 1
- Eski eşim sokakta kaldı: 1

NİYETİ BELLİ OLMAYAN ERKEKLER: 2

- Kocasının kovduğu kız kardeşimi arıyorum: 1
- Şiddet nedeniyle yurtdışına kaçan kız kardeşime ulaşmak istiyorum: 1

ŞİDDET GÖSTEREN ERKEKLER: 18

- Eşim nerede?: 4
- Karımı telefona verin çabuk!: 1
- Karım sığınma evinde, adresini verin, ilaçlarını götürüyüm: 1
- Karım ve çocuklarım sığınma evinde, çocukları görmek istiyorum, yoksa onları satıyor musunuz?: 1
- Neden şiddet uyguluyorum, bilmiyorum: 1
- Evden uzaklaştırıldım ama bu yanlış bir karar: 1
- Karımı/annemi dövüyorum, psikolojik destek istiyorum: 3
- Ben polisim, vatandaş karısını arıyor, adresini verir misiniz?: 5
- Ben polisim, eşimden şiddet görüyorum: 1

MAĞDUR ERKEKLER: 6

- Babam beni dövüyor, evden atıyor: 2
- Eşim sürekli evden gidiyor: 1
- Karımdan duygusal şiddet görüyorum: 2
- Oğlum beni yaraladı, arabada yatıyorum: 1

DOLAYLI BAĞLANTILI ARAMALAR: 4

- Şiddet görürken bana yardım etmedikleri için komşularımın kınanmasını istiyorum: 1
- Kocam beni tehdit ederken sizi aramıştım, sisteminizin kaydettiği sesleri alabilir miyim?: 1
- Töreden yurtdışına kaçan yeğenimle ilgili bir belgeye ihtiyacım var: 1
- Benimle ilgilenmeyen baroyu şikayet etmek istiyorum: 1

SIĞINMA EVİNDEN ŞİKAYET EDENLER: 5

- Beni sığınma evinde delirttiler: 1
- Sığınma evinde doğum yapmam için yardımcı olmadılar: 1
- Sığınma evinde de şiddet gördüm: 1
- Sürem dolduğu için sığınma evinden çıkarıldım, sokaktayım: 2

İLGİNÇ BİLGİ TALEPLERİ: 6

- Şiddetle ilgili bilgi isteyen polis: 1
- Şiddetle ilgili yasa hakkında bilgi isteyen avukat: 1
- Aynı konuda bilgi isteyen sığınma evi çalışanı: 1
- Babam annemi döverse ne yapmalıyım, diye soran 14 yaşındaki çocuk: 1
- Evleneceğim, kesin şiddet olacak, ne yapmalıyım, diyen asker: 1
- Oğlumu sığınma evinden bir kadınla evlendirmek istiyorum, ne yapmalıyım, diye soran kadın: 1

BİRİKEN HİKAYELERDEN BAZILARI

KAR ALTINDAKİ ÜCRA KÖYÜN AHIRINDAN KURTARMA

İstanbul'a çok uzak bir şehirdeydi. Henüz 18 yaşında bile değildi, evliydi ve bir yıldır kayınpederinden her türlü şiddeti görüyordu. Başka bir şehirde yaşayan kocasını her aradığında da "Ne halin varsa gör" cevabı alıyordu. Kendisi iki eşiyle yaşayan kayınpederi, onun üzerine de kuma alacaklarını söyleyip duruyordu. Jandarmayı aramaya korkmuştu, çünkü muhtar kayınpederinin yakın arkadaşıydı, orada da tanıdıkları vardı. Sonunda evden kaçtı, ne yapacağını bilmeden kar altında dolaşırken, aklına Uluslararası Göç Örgütü'nün (IOM) kadın ticareti mağdurlarını kurtarmak için açtığı 157 numaralı ücretsiz telefon geldi. Telefonunda kontör yoktu çünkü. Hürriyet Aile İçi Şiddete Son Kampanyası'nın Acil Yardım Hattı'nı, onun için 157 çalışanları aradı. O anda görevli olan psikolog ona kontörsüz telefonuna ulaştığında donmak üzereydi.

Yardım gelene kadar tanıdığı bir ailenin ahırına sığınmaya zorla ikna edildi. Kayınpederinin gelip onu orada bulmasından ölesiye korkuyordu. Ailesinin yanına da gitmek istemiyor, "bana bir sığınma evi bulun" diye yalvarıyordu.

Hat psikoloğu derhal köyünün bağlı olduğu ilçe jandarma komutanlığını aradı, ekibin yola çıkmasını sağladı. Bir yandan da şehrin valiliğinin İnsan Hakları masası ve Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Müdürlüğü'ne bilgi verdi. Jandarmanın onu, sığındığı ahırda bulması ve Emniyet Müdürlüğü'ne götürmesi saatler almıştı. Ertesi gün hattın psikologlarına telefonda, "Çok mutluyum, gece bir kadın hakimim evinde kaldım, şimdi polislerle birlikteyim, Sosyal Hizmetler beni bir yere yerleştirecek" diyor, teşekkür üstüne teşekkür ediyordu.

KARAKOLDA KALIRIM, YETER Kİ EVE GÖNDERMEYİN

Telefon kulübesinden arıyordu. Dini nikahla oturduğu eşinden gördüğü şiddete artık dayanamamış, kaçmıştı. Birkaç iş görüşmesi yapmıştı ancak hiçbirinin sonucu belli değildi. Kalacak yeri yoktu. Karakola gitmiş ancak bir

yardıma görememişti. Hattın psikoloğu, öncelikle Acil Yardım Hattı çerçevesinde Hürriyet'te eğitim alan, o bölge polislerini aradı. Ancak o anda ulaşamadı. Kadının gittiğini söylediği karakolun telefonunu çevirdi, polislere, Valiliğin şiddet gören kadınlarla ilgili genelgesini hatırlattı. Genelge çok netti: Polis şiddetten kaçan kadını, sürekli kalacağı bir sığınma evi bulunana kadar güvenli bir yerde barındırmak zorundaydı. Bir gece için yer ayarlayacaklarını, yer bulunamazsa karakolda misafir edeceklerini söylediler. Kadın gördüğü şiddetten o kadar yılmıştı ki karakolda kalacak olmak bile sevindirmişti onu.

SİZİNLE KENDİMİ DAHA GÜÇLÜ HİSSETTİM

10-12 sene önce eşi tarafından bıçaklanan mağdur, artık fiziksel şiddet olmadığını ancak sürekli hakaret ve ölüm tehdidiyle yaşadığını söylüyor psikoloğumuza. Depresyon tedavisi gördüğünü de ekliyor.

En küçüğü 4 yaşında olan 4 çocuğu var. O ise bizi aradığında annesinin evine sığınmış durumdaydı, ancak güvende değil, çünkü eşi işyerine gelerek tehditlerini sürdürmüş.

İşvereni örnek bir kişi, onunla birlikte karakola gidip tutanak tutulmasına yardımcı olmuş. Öldürülmekten korkan mağdur, sığınma evine gitse bile kendisini bulacağından emin. Boşanmak istiyor.

Hat psikoloğu, haklarını bir bir anlattıktan sonra, Aile Mahkemesi'ne başvurmasını öneriyor kendisine. Acil bir durum olursa polisi ya da Hattı aramasını söylüyor. Ekip çağırabileceğini belirtiyor.

Mağdur birkaç gün sonra arıyor, bu kez arama nedeni teşekkür etmek. Kendisine yapılan tüm önerileri uygulamış, yasal süreci başlatmış: "Sizinle kendimi daha güçlü hissediyorum" diyerek kapatıyor telefonu.

TAMAMEN YOK OLMAK

Eşinden her türlü şiddete maruz kaldığını söyleyen, eşinin polis tanıdıkları olduğu için daha önce sonuç alamadığı polise gitmeyi tercih etmeyen mağdur, ne istediğinden çok emindi: Kendisinin, 5 yaşında çocuğunun ve annesinin kimliğini değiştirmek... Bulunduğu şehrin, hatta bölgenin dışında bir yere taşınmak.

"YUVA"DAKİ KABUS

Bir polisin 44 yaşındaki eşi, dört çocuğu ile birlikte sürekli tehdit altında olduğunu söylüyor. Anlattığına göre, 20 yıllık kocası, öldürmekle, "Silahı dayayıp mermileri boşaltmakla" tehdit ediyor. Sürekli kadınların fahişe olduğunu, onlarla tek bir şey yapılabileceğini söylüyor. Arkadaşlarıyla, ailesiyle görüştürmüyor. Evlendiklerinden itibaren 12 yıl mağduru eve kilitleyerek gitmiş işine...

Mağdurun 32 yaşında menopoza girmesinin nedeni, yedi aylık hamileyken yaşadığı cinsel şiddet ve aşırı kanama. Ayda bir kez banyo yapan alkolik eşinin, psikiyatrik ilaçlar kullandığı için kilo alınca, kendisine "ayı" diye hitap ettiğini de anlatıyor. Bu yüzden tedaviyi bırakmış.

Savcılığa suç duyurusunda bulunması önerildi. Tekrar arayıp hukuki hakları konusunda bilgi aldı.

İŞTE TAM DA BU

Başka bir şehirden İstanbul'a gelir gelmez, daha otogardan arıyor Hattı. Eşinin şiddetinden kaçtığını, İstanbul'a ilk kez geldiğini ve kimseyi tanımadığını, eşinin peşinde olduğunu söylüyor telaşla... Saat 06.47. Hat psikoloğu, bu saatte sığınma evlerinin kapalı olduğunu, kendisinin polisi arayacağını söylüyor; "siz kahvaltınızı yapın, ben size geri döneceğim" diyor. Teşekkür edip kapatıyor mağdur.

Hat psikoloğu, otogar karakolunu arıyor. Memura, açıldığında sığınma evine yönlendirilecek bir mağdur olduğunu söylüyor. Poliste nöbet değişimi zamanı. Memur paydos edeceğini ancak gelecek memura durumu anlatacağını söylüyor.

Saat 08.42. Bir kez daha deniyor Hat psikoloğu. Sığınma evleri halen açılmamış. Mağdurun telefonunu çeviriyor; kahvaltısını yaptığını, iyi olduğunu öğreniyor.

Aynı zamanda Hatta da nöbet değişimi zamanı. Mağduru yeni gelen arkadaşına aktarıyor. Nöbeti devralan psikolog, 09.40'ta SHÇEK yetkilisine ulaşıyor; yetkili mağduru görüşmek için beklediklerini söylüyor. Ardından mağduru arayıp karakolu tarif ediyor ve bir polis memurunun adını veriyor; "onlar sizi otobüse bindirecek, yolu tarif edecekler. Yolda bir sorunla karşılaşsanız arayın lütfen" diyor.

Akşamüstü telefonların başına geçen psikolog, saat 16.43'te mağdurun sığınma evine yerleştiğini söylemek için aradığını ve çok teşekkür ettiğini iletiyor tüm hat çalışanlarına.

YANLIŞLAR ZİNCİRLEME DE OLABİLİYOR BAZEN

Bir komşu, 17 yaşındaki bir kız için arıyor; babasının cinsel tacizine uğradığını söylüyor. Önceki hafta kız babasını bıçaklamış, karakolluk olmuşlar. Ancak babasının evde, kızın ise sokakta kaldığını belirtiyor.

Hat psikoloğu ilgili karakolu arıyor; polisten savcının kızı "aileye teslim ettiğini" öğreniyor. Bu kez Sosyal Hizmetler'i arıyor; "Biz kendimiz bir şey yapamayız, savcılığa başvurulması lazım" diyen yetkili, bir de Kadınlara Hukuki Destek Merkezi (KAHDEM) ile Acil Yardım Hattı'nı (!) aramasını söylüyor.

Psikolog, Sosyal Hizmetler tarafından kendi kendisine yönlendirilmekten şaşkın, Çocuk İstismarı Hattı'nı arıyor. Orada telefona çıkan kişi ise "Çocuğun şikayetçi olması lazım, çocuk durumdan rahatsız değilse bir şey yapılamaz" demez mi! Daha sonra bu şahane öneriyi dillendiren kişinin derneğin sekreteri olduğu anlaşılıyor. Derneği tekrar arayarak, bilgisiz kişileri telefona baktırmamaları gerektiğini söylemeyi bir kenara not düşüyor Hat psikoloğu ve şansını Emniyet Çocuk Büro ile denemek üzere telefona sarılıyor.

HUKUK DEVLETİNDE YAŞAMAK

Hattı aradığında mağdurun eşinden gördüğü şiddet nedeniyle aldığı bir sürü darp raporu ve savcılıkta yaklaşık 15 şikayeti vardı. Daha önce eşini evden uzaklaştırma kararı da çıkarılmış ama süre bitince şiddet aynen devam etmişti. Ailesi hiçbir şekilde destek olmuyordu, avukatı ve parası yoktu.

Mağdurla psikolojik görüşme yapıldı, hukuki bilgiler verildi, önerilerde bulunuldu.

Ertesi gün tekrar aradı mağdur, önerilerimizi dinlemiş ve epey yol almıştı. Başvurduğu jandarma olaya el koymuş ve mahkeme kararıyla hemen bir gün sonra eş için evden uzaklaştırma ve bir psikiyatri kurumunda tedavi kararları çıkmıştı.

Sadece avukat atanması için başvurduğu baro, avukatın 8 gün sonra atanacağını söylemişti, bu kez bu 8 gün içinde ne yapacağını soruyordu. Hat avukatıyla bir görüşme daha yaptı; gerekli yerlere yönlendirildi. Ertesi gün, avukatı da atanmıştı. Teşekkür ederken, "hukuk devletinde yaşadığıma inandım" diyordu.

POLİS SALDIRGANIN ARKADAŞI OLURSA...

Bazen bir mağdurla ilgili işlem yapması için polis görevlilerini "zorlamak" gerekebiliyor. İşte Hat psikologlarının aldığı notlar üzerinden böyle bir örnek:

- Mağdur, eşinden uzun zaman önce boşanmış. Şimdi resmi olarak evli değiller ama birlikte yaşıyorlar, 23 yaşında kızları var. Eşi fiziksel şiddet uyguluyormuş, kızına da "seni evlatlıktan reddedeceğim" diyor, oturdukları evi satmak istiyormuş. Bugün kızını dövmüş, dişini kırmış. Danışan polis çağırmış, karakola götürülmüş ama bırakılmış. Tutanak da tutmamışlar. Eşi şimdi evde değil, kızı yatıyor.

- ... Karakolu'yla görüştüm. Memur, şikayet etmek istiyorsa mağduru karakollarına gelmesi gerektiğini söyledi. Mağduru arayıp anlattım; evinin satılmasıyla ilgili bilgi alması için Hat avukatına yönlendirdim. 4320 sayılı yasayla uzaklaştırma kararı çıkarabileceğini anlattım. Can güvenlikleriyle ilgili sıkıntı yaşarlarsa sığınma evi ayarlayabileceğimizi söyledim. Şimdi kızını alıp karakola gidecek. Bizi arayıp bilgilendirecek. Yarın da Aile Mahkemesi hakimi ya da savcısı ile konuşacak.

- ... Hanım aradı, karakoldaymış. Kızıyla kendisine kötü davrandıklarını, bağırdıklarını, işlemlerini yapmadıklarını söyledi.

- Polis memuru ... Bey'le görüştüm. Tutanak tutacaklarını, hastaneye sevk edeceklerini ve savcıya durumu intikal ettireceklerini anlattı.

- ... Hanım'ı arayıp tutanağın tarihini ve numarasını bir yere kaydetmesini söyledim. Kimliklerini evde unutmuşlar. Alıp tekrar karakola gelecekler.

- Tekrar aradı. Polis tutanağının fotokopisini almışlar. Hastane raporu da ellerindeymiş. Yarın Aile Mahkemesi'ne kızıyla birlikte gidecek. Karakoldaki polislerden biri eşinin tanıdığıymış ve önce tutanak tutmak istememiş ama ben arayınca işlemleri yapmışlar. Eşi şimdi karakoldaymış ama eve gelecek mi bilmiyorlar. Bir karar çıkana kadar bir tanıdığına kalmasını önerdim. Kardeşinde kalabileceğini söyledi. Yarın Hat avukatıyla konuşmak için tekrar arayacak.

ŞİKAYETÇİ POLİS OLURSA...

Arayan bir erkekti. Eşinin kendisine sürekli şiddet uyguladığını söyledi. Şimdiye kadar bir yere başvurmamış. Böyle bir şiddet yaşadığında polise gitmesi gerektiği söylendi kendisine. Bunun üzerine "Ben zaten polisim" dedi. O halde ne yapması gerektiğini kendisinin daha iyi biliyor olması gerektiği belirtildi. "Hı" deyip kapattı.

ANNE YARDIMIYLA KOCA ŞİDDETI

1. Mağdur, eşinden şiddet gördüğünü, sığınma evine gitmek istediğini söyleyerek, annesinin evinden aradı. Aceleci ve endişeli bir ses tonu vardı, ağlamaklı bir sesle konuştu. Muhtemelen ne yapmak istediğini tam bilmiyordu. İkinci arandığında telefonu annesi açtı, kızının eşiyse barıştığını, şu anda herhangi bir sorun olmadığını söyleyip kapattı.

2. Dokuz aylık evli, yedi aylık hamile kızı, kocasından sürekli dayak yediği, üstelik bir gün önce sokağa da atıldığı için evine sığınmış. Annesi ne yapıyor? Kızını aldığı gibi kocasının evine gönderiyor. Damadı kapıyı açmayınca, kızı kapıda beklerken Hattı arıyor.

Arayan "anne"ye yedi aylık hamile bir kadını, kendisini döven eşinin yanına neden gönderdiğini soruyor Hat psikoloğu. "Onun istediği olmasın diye gönderdik" diye cevap veriyor.

Psikolog, yasal olarak yapılabilecek birçok şey bulunduğunu ancak şu andaki en acil konunun kızının ve torununun sağlığı olduğunu hatırlatıyor. Kızını hemen eve geri getirmesini ve Hattı aramasını öneriyor.

YAPILMASI GEREKEN

Mağdur ... Karakolu'nda bekliyordu. Hat psikoloğu, sığınma evi bulana kadar onu yerleştirecek bir yer arıyordu. Hat kurulurken birlikte eğitim aldıkları polis memurlardan birini buldu. Memur, izin günü olduğu halde yardım etti ve mağdura geçici yer ayarladı. Pazartesi günü de sığınma evi için takip edeceğini söyledi.

BİR TÜRLÜ YAPILMAYAN

Bir semt esnafı aradı. Bir kadının eşi ve 18 yaşındaki oğlu tarafından dövülüp iki yaşındaki çocuğuyla sokağa atıldığını söyledi. Destek olacak kimsesi olmadığını da ekledi. Kadın şiddet gördükten sonra jandarma karakoluna gitmiş; hastaneden rapor aldirmişlar ama kendisine vermemiş. evine geri yollamışlar. "Biraz düşün" demişler, şikayetçi olduğunu söylemesine rağmen şikayetini almamışlar. Bunun daha önce de olduğunu söyledi.

Hat tarafından mağdura geçici kalacak yer ayarlandı. Sözü edilen karakol aranıp mağdurun esnaftan alınıp geçici istasyona teslim edilmesi rica edildi. Ama karakol yardımcı olmadı, gerekçe olarak da mağdurun şikayette bulunmadığı gösterildi. Hat psikoloğu yasayı, genelgeyi hatırlatmasına rağmen, sonuç alamadı.

156, ihbarı yapan esnaf ve emniyet müdürlüğü arasında süregiden uzun telefon görüşmelerinden sonra, mağdurun jandarma tarafından alınıp karakola götürüldüğünü öğrendi. Bu arada saate baktı; ilk aramadan bu yana dört saat geçmişti.

ŞİDDET KORKUSUNUN BOYUTLARI

Mağdur ağlayarak aradı. 12 yıldır evli olduğunu, en küçüğü 9 yaşında 3 çocuğu bulunduğunu söyledi. Eşi işe gitmeden önce dövmüş, kolunu incitmişti. Kolunun şiştiğini, aynı zamanda kanadığını söyledi.

Hat psikoloğu polis çağırmayı teklif etti, istemedi.

Hastaneye gitmesini önerdi, "gidemem" dedi.

Ambulans çağırma önerisine, "Olmaz, eşim beni öldürür" cevabı verdi.

"Kolunuzun üstüne buz koyun" teklifine dahi aynı cevabı verecekti: "Olmaz!"

Yasal haklarını anlatmaya başlayan psikoloğa, "Hiçbir yere başvuramam, çocuklarım için bunlara katlanmam gerekiyor" cümlesiyle direnç gösterdi. Ve "Kapı çalıyor. kapatmam lazım" diyerek, telaşla telefonu kapattı.

BAZEN MARATON KOŞMAK GEREKİYOR

Hatta gelen bazı ihbarlar, sonuçlanıncaya kadar uzun bir maraton koşmayı gerektirebiliyor. İşte onlara bir örnek: Doğu illerinden birinin bir köyünde genç bir kızın ailesinin zoruyla istemediği bir adamla nişanlandığı, bunun üzerine sevdiği bir başka gençle kaçtığı, ancak bir hafta sonra evine teslim edildiği ihbarı geldi.

Gelen bilgiler arasında, ailesinin genç kıza bakirelik testi yaptırdığı (bakire çıktığı), nişanlısının ailesinin ise kızın ailesine ısrarla onu öldürmeleri için baskı uyguladığı da vardı. "Siz yapmazsanız, bu işi biz yaparız" şeklinde tehdit ettikleri de söylendi.

Sabah saatlerinde ihbarı yapan öğretmenle görüşüldü, daha fazla bilgi istendi.

Saat: 11.37'de tekrar arandı. Mağdurun başka bir şehrin konuk evine, kaçtığı çocuk tarafından bırakıldığı, şu anda dayısının yanında olduğu, dışarı çıkartılmadığı öğrenildi. Öğretmen daha fazla bilgi edinirse tekrar arayacaktı.

Saat: 14.50'de şehrin Sosyal Hizmetler görevlisiyle görüşüldü. Görevli, kızın yaşadığı şehrin Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nün ailesine verilebileceği yönünde bir rapor yazdığını, bunun üzerine ailesine teslim edildiğini söyledi.

Saat: 15.00'te raporu yazan görevli iki kez arandı, ulaşılamadı.

Saat: 16.20'de ihbarı yapan öğretmenle tekrar görüşüldü. Yeni bilgiler için beklemek, o zamana kadar jandarmaya haber vermek gerektiğini belirtti.

Saat 16.45'te raporu yazan sosyal hizmetler görevlisi arandı, yine ulaşılamadı. Bunun üzerine müdürü arandı, raporun neye dayanarak yazıldığını öğrenmeye ihtiyaç duyulduğu, kızın hayati tehlikesi olabileceği ifade edildi. Müdür, raporu yazan görevliye ulaşip geri arayacağını söyledi.

İstanbul Sosyal Hizmetler'den bir yetkili ile konuşuldu: Kızın koruma altına alınabilmesi için, ihbarın değerlendirilip jandarmanın bilgilendirilmesi gerektiği görüşü alındı.

Saat 18.00. Raporu yazan görevliye hala ulaşılamadı.

Saat 18.10'da raporu yazan görevli aradı. Ancak olayı hatırlamadığını söyledi. Hayati tehlikeden söz edildi. "Dosyasına bakmam lazım. Yarın sabah arayın" dedi.

Ertesi gün, 09.45'te arandı. Raporu bulmuş. Ailesinin kızı zarar vermek gibi bir eğiliminin olmadığını düşünerek o raporu yazdıklarını söyledi. Kendi ailesi istemese bile nişanlısının ailesinin kızı öldürmek istediği, hayati tehlikesi olduğu hatırlatıldı. Tekrar inceleme yapabileceklerini belirtti, ihbarı yapan öğretmenin kendisini aramasını istedi.

09.55. Öğretmen arandı, görüşülemedi.

10.18. Tekrar arandı. Görevlinin numarası verildi, ancak yanında kızın bir akrabası ve komşusu varmış. Babası kızın dayısının yanından kendi evine getirmiş. Numaralarını bilmediğini ancak ailenin muhtarın sözünü dinleyeceğini söyledi. Kızlarını kurtarmak için aile yüzüğü geri göndermiş ancak karşı taraf yüzüğü kabul etmemiş. Kızın öldürülmesi konusunda ısrar ediyorlarmış. Daha sonra aramamızı istedi.

11.05. Raporu yazan görevli tekrar arandı. Durum anlatıldı. İhbarcı öğretmenle görüşüğünü, yarın ya da ondan sonraki gün gidip bakacaklarını söyledi. Kıza her an bir şey yapılabileceği, başına bir şey gelirse kendisinin de sorumlu olacağı konusunda uyarıldı. Jandarma göndermek ve ne yapılacağı konusunda kararsızdı, ilgili kişilerle görüşülüp geri döneceği söylendi.

14.30'da ihbarı yapan öğretmen arandı. Yanında şehrin bir kadın derneğinden bir yetkili de vardı. Eğer sosyal hizmetler yarın sabah gitmekte ısrar ederse bu gece dernek olarak kendilerinin gideceğini söyledi.

15.50. Görevliyle tekrar görüşüldü. Derneğin tek başına gidiyor olmasının kötü olabileceği, içlerinde uzman biri yoksa durumu kötüleştirebileceği, bu nedenle sosyal hizmetlerin mutlaka orada olması gerektiği söylendi. Ertesi gün, 15.20. Görevli arandı, cep telefonu kapalıydı, makamında da yoktu.

17.45. Görevliyle görüşüldü. Aileyle ve kızla ayrı ayrı görüşüğünü, babayla kız arasında bir sıkıntı olmadığını belirtti. Babanın yapılan ihbara şaşırıldığını ekledi. Nişanlısının ailesi sadece "kaçıp gitmemeliydi" demiş, dargınlık

yokmuş. Görevli, kız 13 yaşında olduğu için ayda bir ziyaretle takip edileceğini söyledi.

DÖVDÜĞÜ EŞİNİ ARAYAN ERKEKLER

1. Bir kadın aradı; "Orası ... Kadın Sığınma Evi mi?" diye sordu. Hat psikoloğu "Hayır, burası Acil Yardım Hattı" dedi. O sırada arkadan bir adam sesi belirdi, arayan kadına ne sorması gerektiğini söyler gibiydi. Kadın adama "tamam tamam" dedikten sonra, "Peki ... Sığınma Evi'nin nerede olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu. Elbette bu gizli bir bilgi olduğu için cevabını alamadı.

2. Hattın telefonunu çaldıran bir erkekti. Eşinin orada olup olmadığını soruyordu. Bu konuda yardımcı olunamayacağı cevabını alınca, "Bakın eşim hamile, bana yardımcı olamaz mısınız? İlla oraya mı gelmem gerek" diye devam etti. Sonuç alamayınca şansını "Polis ararsa söyler misiniz?" sorusuyla denedi. Cevap yine hayırdı.

3. Arayan yine bir erkekti. Bir kadın ismi verdi ve onunla görüşmek istediğini söyledi. Öyle biri olmadığı söylenince, "Biliyorum karımın orada olduğunu, verin telefona" diye bağırdı. Hat psikoloğu sakin bir şekilde buranın bir sığınma evi olmadığını, olsa da karısına ulaşamayacağını anlatmaya çalıştı. Bu kez o da sakin bir şekilde, "Peki, size bir not bıraksam, karıma iletebilir misiniz?" diye sordu. O da mümkün değildi.

YARDIM İSTEYEN ERKEKLER

Arayan erkek danışan, beş yıldır evli olduğunu, eşine 1,5 yıldır fiziksel şiddet uyguladığını söyledi. Bu sadece tartışma sırasında itmeler şeklindeymiş. Bu durumdan memnun olmadığını ve yardım almak istediğini belirtti. Kendisine şiddet gösteren ve bunu engellemek isteyen erkeklerden oluşan bir terapi grubu kurma planından söz edildi.

Ancak sayı yeterli olmadığı için terapi grubu oluşturamadığından kendisine Türkiye Psikologlar Derneği'ne başvurması önerildi.

12'NCİ DARP RAPORUNDAN SONRA

Danışan ablası için arıyordu. Ablasının eşinden gördüğü şiddet nedeniyle ameliyat olması gerektiği için hastanede olduğunu söyledi. Daha önce de şiddet görmüş ve bu alacağı 12. darp raporu olacaktı. Boşanma davası için başvurmuşlar ancak "polislerin araya girmesiyle" dava iptal edilmiş. Şimdi hem 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'u uygulattırmak, hem de ceza davası açmak istediklerini söyledi. Hat avukatı tarafından gereken hukuki bilgi verildi.

ERKEKLER DE TÖRE KURBANI OLABİLİR

Arayan mağdur, ikinci evliliğini yapalı 16 yıl olmuş. Önceki evliliğinden yurtdışında yaşayan bir kızı var. İkinci evliliğinden ise 14 ve 2 yaşında iki kızı... Güneydoğulu eşinin evlendiğinden bu yana pişman olduğunu, önceden evlenmiş bir kadınla evlenmenin töresine uymadığını söyleyip durduğunu belirtti. Sürekli duygusal şiddet, hakaret söz konusu ancak 1,5 yıl önce bıçakla üzerine yürüdüğünü de anlattı. "Bizde kadın atmak yoktur, gitmene izin veremem ama seninle de yaşayamıyorum, seni de çocuklarını da kendimi de vuracağım" dediğini ve çok korktuğunu ifade ediyor.

Bir gece kendi kafasını duvarlara çarpıp etraftaki eşyaları kırıp dökmüş. Mağdurun çağırdığı polis, kocası böyle bir şey olmadığını söyleyince kendisine kızıp geri dönmüş. Ölüm tehditlerinin devam ettiğini söylüyor.

Hat psikologları kendisini dinledi, avukatı, tehlike anında polisi araması gerektiğini, Ailenin Korunmasına Dair Kanun'u kullanarak eşini evden uzaklaştırabileceğinden bahsetti. Cevabı insanı yutkunduracak cinstendi: "Almanya'da yaşayan ablam bir kez böyle bir karar çıkarttı ancak eşi eve gelip onu komaya soktu!"

Kendisine sığınma evinin de bir seçenek olduğu söylendi, çünkü eşinin eşyalara ve kendisine zarar verme eğiliminin zamanla etrafındakilere zarar verme şekline dönüşme ihtimali vardı. Bulunduğu şehirde bir sığınma evi olmaması da durumu güçleştiriyordu.

Bu vaka, polisin tavrı, şiddet uygulayan eşini evden uzaklaştırma kararı aldırın ablanın yaşadıkları nedeniyle şiddet mağdurlarının neden ümitsizlik yaşadığını göstermesi bakımından ilginç bir örnek. Ancak asıl ilginçliği; eşine hissettirdiği "töre" baskısını farkında olmadan asıl yaşayanın koca olduğunu, yani erkeklerin de bir anlamda "töre" denilen yazısız ve sorgulanmayan kuralların kurbanı olabileceğini göstermesinde. Kurban da kendi kurbanlarını yaratıyor.

Burada hatırlanması gereken, önlem alınmayan bu tür vakaların, bir gün "cinnet geçiren koca..." ile başlayan cümlelerle üçüncü sayfalara haber olduğu...

EVE KAPATMA, OKUTMAMA ŞİDDETİ

Genç kızın imdat çığılığı, İstanbul'a çok uzak bir köyden geldi. "Kız" olduğu için ilköğretimden sonra okula gönderilmemiş; evden dışarı çıkması yasak ve sürekli ev işi yaptırılıyor, zaman zaman şiddet görüyor. Yaşadığı köyün çok tutucu olduğunu, hiçbir kızın ilköğretimden sonra okutulmadığını ve evden çıkarılmadığını söylüyor. Bir de korkutucu örneği var: Bir kız okumak için evden kaçmış, daha sonra akrabaları tarafından bulunarak öldürülmüş.

Hat psikoloğu depresif bir ruh hali ve intihar düşünceleri olduğunu tespit etti. Yaptığı bu telefon konuşması bile korkmasına neden oluyor.

Kendisine yaşadığı şehirde bu tür insanlara yardım edebilecek kurumların telefonları verildi. Bir çözüme ulaşamazsa tekrar araması söylendi.

EVLENİNCE KESİN DÖVERİM, NE YAPAYIM?

20 yaşında bir asker arıyor Hattı. Askerliğinin iki ay sonra biteceğini, ailesinin onu evlendireceğini, sonra işsizlik falan olunca kaçınılmaz olarak şiddet uygulayacağını söylüyor. "Bana ne önerirsiniz?" diye soruyor. Evlilik olunca ardından da şiddetin gelmesinin şart olmadığını söylüyor Hat psikoloğu ama o çok emin; "Yok, kesin şiddet olur" diyor. Kimbilir hangi nedenlerle inanıyor bunun böyle olacağına. Psikolojik destek alması öneriliyor kendisine; askerlik bitince araması, böyle bir kuruma yönlendirebileceğimiz anlatılıyor.

EL BİRLİĞİYLE ŞİDDET

Yaşadığı cinsel şiddet nedeniyle boşanma davası açınca, eşi ve ailesinin tehditleriyle karşılaşan mağdurun hikayesi, şiddetin tek başına can yakmakla kalmayıp nerelere kadar uzandığını ve şiddet gösterene ne çok yardım edildiğini göstermesi açısından ilginç.

Sadece eşi değil, hem kendi, hem de eşinin ailesi tarafından da tehdit ediliyor. Kendi ailesi onu tehditle yetinmeyip 8 yaşındaki oğlunun eline tabanca verip "Annemi bununla öldüreceksin" diyor. Bu ortamda 20 yaşındaki oğlu da annesine düşman oluyor.

Eşinin akrabası olan mahallenin muhtarı, polisin gelmesini engelliyor. Yine de önceki hafta eşinin dayağı nedeniyle

iki kere hastanelik olunca, uzaklaştırma kararı çıkarmayı başarmış. Ama eve gitmeye cesaret edememiş, bir arkadaşının evine sığınmış.

Başka bir şehre ya da sığınma evine kesinlikle gitmek istemediğini söylüyor. İşine gidebilmek istiyor. Psikolog, "tüm kurumlar görevlerini tam olarak yapsa bile töre cinayetlerinin önüne geçmenin her zaman mümkün olmadığını" hatırlatıyor. Bir süreliğine uzaklaşmasının en güvenilir yol olduğunu ekliyor. Yanaşmıyor. Acil durumda arayacağına söz vererek kapatıyor.

TELEFON OLMASA ANLATAMAZDIM

Bir mağdurun ağzından: "Böyle bir hattın olduğuna inanmadım, telefon çok iyiymiş, yüz yüze olsaydık bu tecavüz olayını anlatamazdım. İnsan çok utanıyor, anneme bile anlatamıyorum, polise hiç. Çok teşekkür ederim."

HAT PSİKOLOĞUNUN İKİLEMİ

Mağdur 27 yaşında, evli, 9 aylık bir bebeği var. Eşinden şiddet görüyor. Ayrılmak istiyor ancak hem kendi ailesi hem de eşinin ailesi aşiret olduğu için korkuyor. "Boşanamam, tedbir kararı çıkaramam, sığınma evine gitsem, orada da bulurlar, en azından çıkınca bulurlar" diyor.

Onunla konuşan psikolog ikileme düşünüyor. Süpervizyonda soruyor: "Töreyle ilgili nasıl bilgilendirme yapabilirim? Kadın sığınma evine gidersem, beni bulurlar, dedi. Bulamazlar dedim. Çıkınca bulur, öldürürler, dedi. Bunlar olmuyor değil. Bir şey diyemedim. Hukuki konularda bilgilendirmek üzere avukatımız sizi arayacak, diyebildim sadece."

Bu da işin öteki yüzü: Bazı durumlarda mağdurların hissettikleri çaresizlik duygusu, hattın ucunda ona yardımcı olmaya çalışan psikologlara da bulaşabiliyor. Süpervizörü ona şöyle yardımcı oluyor: "Bu gibi vakalarda ne olursa olsun mağdura bir ümit aşılması gerekir. Tabii ki gerçekçi bir biçimde. Güçlü yanlarını öne çıkarıp hatırlatmak iyi olur. Özellikle töre karşısında çok hassas davranan sığınma evleri var. Ona izini kaybettirmesi konusunda yardımcı olabilirler. Ona şöyle demeliyiz: Sizinle aynı durumu yaşayan fakat bir sığınma evine gidip izini kaybettirerek kendine yeni bir hayat kuran insanlar da var. Yaşadığınız şehre uzak başka bir şehirde kendinize yeni bir hayat kurmayı düşünürseniz size bu konuda yardımcı olabilecek kurum ve kuruluşlar söz konusu. Böyle bir şey yapmayı düşünür müsünüz?"

Psikolog, biraz daha deşiyor içindeki ikilemi: "Ben de öyle yapmaya çalıştım ama beni düşündüren, böyle bir yönlendirme yaptıktan sonra, mağdurun felaket senaryosunun gerçek olması... Yani sığınma evi sonrası töreye kurban gitmesi... Elbette geleceği görme şansımız yok ama olası bir olayda çok büyük ihtimalle kendimi suçlu hissederdim... Halbuki Amerikan filmlerindeki gibi tanık koruma programı falan olsa burada da, kimlik falan değiştirseleler, yeni yaşam sunsalar mağdurlara, estetik falan yapsalar..."

Arkadaşları ona destek çıkıyor: "Haklısın, ülkemizin mevcut şartlarında işimiz hiç kolay değil."

İSTANBUL BAZEN BÖYLE

Bir karakol polisi arıyor; yanında 25 yaşında bir kadın ve altı yaşında kızı var. Eşinden yediği dayaklardan usanmış, Güneydoğu'dan İstanbul'daki annesinin yanına kaçmış. Ancak burada da üvey baba şiddetiyle karşılaşmış. Bir haftadır çocuğuyla parklarda yatıyor, hayatında sığınma evi nedir duymamış.

Onun için bir ilçe belediyesinin sığınma evini aradı Hat psikoloğu: Hiç yerleri yoktu, ne zaman boşalacağı da meçhuldü.

SHÇEK yetkilisinin numarasını çevirdi: Hiç yerleri yoktu, olsa da şehir dışından bekledikleri birkaç kadını yerleştireceklerdi.

Birkaç yeri daha denedi, sonuç aynıydı.

Arayan polise döndü. Tüm sığınma evlerinin numaralarını verdi. Mağdura birkaç gün bir otel ya da misafirhane ayarlaması, bu süre içinde her gün sığınma evlerini aramasını önerdi.

İstanbul bazen böyle oluyordu; koca şehir, bir kadınla küçük çocuğuna sığınacak bir yatak kadar yer ayıramıyordu.

YORUMSUZ

Hat tutanaklarından küçük bir kesit:

İzmir... Beldesi'nde bir adres. Danışan, kızkardeşinin eşinden şiddet gördüğünü söyledi. Saldırganın silahı varmış, eşini döverken kendi kolunu kırmış. "Sesini çıkarırsan öldürürüm" diyerek danışanı da tehdit ediyormuş.

Acil yardım gönderilmesini istedi. İzmir... Jandarma arandı. Mağdurun adresi verildi. Ekip gönderilecek.

Saat 19.30. Karakol arandı. Ekip gitmiş, daha geri dönmemiş. Döndüklerinde haber vereceklerini söylediler. Saat 22.20. Jandarmadan haber gelmeyince arandı. ... ile görüşüldü. O da ...'a bağladı. Giden ekipteki komiserin devriyeye gittiğini, bilgileri öğrenip bize geri döneceğini söyledi.

Saat 23.21. Jandarmadan hala haber yok. Son durumu öğrenmek için danışan arandı ama telefonunu açmıyor. Saat 00.00. Jandarma tekrar arandı. Önceki kişi istendi, yarım saat sonra gelecekmiş, oradakiler durumunu bilmiyorlarmış.

Saat 00.36 Jandarma aradı. Mağdurun eşiyile tartıştıklarını ama geçtiğini, şikayetçi olmayacağını söylediğini belirtti. Üzerinde darp izi de gözüküyormuş. Jandarma da bu nedenle işlem yapmamış.

Tehdit, dayak, silah... ve şikayete bağlı olmayan bir suç. Ama "geçmiş, o yüzden işleme gerek görülmemiş."

BAZEN DE EN BÜYÜK ENGEL, KORKU

21 yaşında. Kucağında 4 aylık bebeği var. Altı yıl önce, yani 15 yaşındayken zorla evlendirilmiş. Birkaç gün önce eşinden dayak yemiş ve evden kovulmuş. Hattı, buldukları şehirde yanına sığındığı bir erkek aradı. Ailesinin mağdura, "Eşinden ayıramazsın, bu evden ancak kefenle çıkabilirsin" dediğini ve peşinde olduğunu söyledi. Buldukları yere en yakın karakola gidip durumu anlatmaları istendi kendisinden.

Bir süre sonra aradı; karakolun önündelermiş. Aile peşlerinde olduğu için karakola girememişler. Çünkü karakolun önünde dayısının oğlunu görmüşler. Başka bir karakola gidip Hattı araması önerildi.

Bir saat sonra mağdur arandı; halen korkudan karakola gidemediklerini söyledi. Yakalanmasının an meselesi olduğunu düşünüyor. En yakın karakola gidip durumu anlatması, 183'ü araması gerektiği tekrarlandı.

183, yer olmadığını söylemiş, bilgilerini ve telefon numarasını almış. Mağdur eve teslim edilmekten korktuğu için karakola gitmek istemiyor. Kendisi istemediği sürece ailesine veya eşine teslim edilmeyeceği söylendi, ancak inanmıyor. Karakolda en azından polis güvencesinde olacağı hatırlatıldı.

Sonunda bir karakoldan aradı ve kısa süre sonra karakolun onu bir kadın konuk evine yerleştirdiği haberi geldi. Bu Hat psikoloğunun derin bir nefes aldığı ve tüm çalışma arkadaşlarına "geçmiş olsun" mesajı geçtiği an.

AVRUPA'DAN İSTANBUL'A ŞİDDETEN KAÇIŞ

22 yaşında, 2 yaşında bir kızı var. Eşinden şiddet görüyor ve yabancı bir ülkede yalnız. Dayak yerken polis eve gelmiş ama yardımcı olmamışlar. Tek başına seyahat edebilecek kadar dil bilmiyor. Hattı arıyor.

Bulunduğu şehrin Türkiye Konsoloslugu, Dışişleri Bakanlığı çağrı merkezi, ülkenin başşehrindeki büyükelçiliği sırayla arıyor Hat psikoloğu. Noel tatili olduğu için personelin çoğu izinde. Yine de yardımcı olacak birilerini buluyor.

Konsolosluktaki görevli mağdurun tam adresini öğrenebilirse ilgili karakolu arayacağını, polise neden mağdura yardımcı olmadıklarını sorabileceğini söylüyor.

Mağdur aranıyor ve tam adresi alınıyor. Bu arada konsolosluk mağdurun Türkiye'deki ailesiyle iletişime geçiyor. Babası uçak biletini alabileceğini söylüyor ancak mağdurun bulunduğu yerden merkeze gelmesi gerekiyor. Hat psikoloğu Konsoloslugu mağdurun yalnız seyahat edemeyeceği, polisle irtibata geçip yardım istemesi konusunda uyarıyor.

Tekrar arandığında mağdurun polis merkezinde olduğu öğreniliyor. Konsolosluk olay sonuçlanınca Hatta haber verileceğini belirtiyor. Heyecanlı bekleyiş başlıyor.

Mağdur Hattı tekrar aradığında, artık İstanbul'da. "Şu anda ailemin yanındayım ve bu sizin sayenizde oldu, çok teşekkür ederim" diyor.

YANLIŞLAR - DOĞRULAR

Karakola sığınan, resmi nikahı olmayan kadın henüz 16 yaşında. Eşinin kendisini kırbaçla dövdüğünü söylüyor. Daha önce de karakola sığınmış, cinsel istismardan işlem yapılmış ancak birlikte yaşadığı kişi serbest bırakılmış. Aileler bunun üzerine dini nikah kıymışlar. Şiddet görüp kaçtıkça karakol aileye teslim etmiş, aile de eşine... Bu kez karakol polisi Hattı arıyor. Hat avukatı mağdurla görüşürülüyor. Derhal Çocuk Bürosu'na teslim edilmesi gerek. Eşinin de ifadesinin alınması.

Öyle yapıyorlar, önce savcılıktan koruma kararı alıp Sosyal Hizmetler'e teslim ediyorlar.

PİJAMALARLA SOKAKTA

Mağdur ödemeli telefondan arıyor. Yanında cep telefonu yok, aslında üzerinde doğru dürüst kıyafeti bile yok. Eşi şiddet uygulamış, silahla tehdit etmiş ve pijamalarıyla kendini dışarı zor atmış.

Önce karakola, sonra savcılığa gittiğini ama bir sonuç alamadığını söylüyor. Gidecek yeri yok. Hat psikoloğu en yakın karakola gidip Hattı aramasını istiyor.

Bir gün sonra karakol polisi Hattı arıyor, mağdurun pijamalarıyla karakollarına geldiğini belirtiyor. Eşyalarını almak için evine daha yeni gidebilmişler. Bir ara istasyona yerleştirilecek ancak, mağdur bir sığınma evini işaret ediyor ve eşinin adresini bildiğini söylüyor. Ara istasyon bu konuda uyarılıyor. Mağdur geceyi geçici istasyonda geçiriyor, ertesi gün Sosyal Hizmetler, "eşinin adresini bilmediği" bir sığınma evine yerleştirileceği haberini veriyor Hatta.

ALMANYA-TÜRKİYE ŞİDDET HATTI

İhbar Mor Çatı üzerinden geldi: Almanya'da bir Türk aile, erkek arkadaşından hamile kalan kızlarını zorla İstanbul'a getirip eve kapatmıştı. Dayak yemiş, burnu kırılmıştı, can güvenliği olduğu da kuşkuluydu. Mağdur Almanya'daki sosyal çalışmacısına mail atmış. Almanya'ya dönmek konusunda destek almıştı ama Almanya'ya nasıl gideceği meçhuldü.

Reşit olup olmadığı, Türkçe'yi ne kadar bildiği, kaç aylık hamile olduğu henüz bilinmiyordu. Eğer reşit değilse, Çocuk Polisi aracılığıyla alıp Yetiştirme Yurdu'na yerleştirmek gerekir, Almanya'ya gidemezdi. Ancak can güvenliği tehlikede olduğu için ilk iş polise haber vermektir.

Hat psikoloğu, mağdurun tutulduğu adresin bulunduğu ilçenin Polis Merkezi'ni aradı. Konu Ekipler Amirliği'ne bildirildiği için bir süre sonra orayı aramak gerekti; ekip adrese gitmek üzereydi, mağdur şikayetçi olursa karakola getirilecekti. Karakol, mağduru getirdiğinde Hatta bilgi verecekti.

Bir süre sonra, Hat karakoldan arandı. Adreste kimseyi bulamadıklarını söylediler. Ancak birkaç saat sonra bilgi değişti; mağdur bulunmuştu, 19 yaşındaydı, şikayetçiydi ve şiddet iddiaları doğru gibi görünüyordu. Mağduru, ihbarı ilk yapan Mor Çatı devralmış, bu arada polisi bu kadar çabuk harekete geçirdiği için Hatta teşekkür etmeyi ihmal etmemiştir.

Ailesi pasaportunu yırttığı için Pasaport Polisi ve Alman Konsoloslugu ile iletişime geçilmiş, mağdur ertesi gün Almanya uçağına bindirilmişti.

BİR ŞANS DAHA BİR DAYAK DAHA

1,5 yaşında bir kızı var ve 4,5 aylık hamile. Sürekli dayak yediğini, son dayaktan sonra evden çıktığını, sığınma evine gitmek istediğini söylüyor. Kendisinin ve çocuğun nüfus cüzdanlarını alıp en yakın karakola gitmesi öneriliyor. Tamam, deyip karakoldan arayacağını söyleyerek kapatıyor.

O arada geçici istasyon aranıp mağdur ve kızı için yer ayarlanıyor.

Bir süre daha geçip aramayınca, mağdur aranıyor. "Şu an acil müdahale istemiyorum. Eşime bir şans daha verdim. Tekrar olursa arayacağım" diyor.

SÖZÜN BİTTİĞİ YER

... Polis Merkezi'nden bir memur arıyor. Yanında bir mağdur var. Eşinden, kayınvalide ve kayınpederinden şiddet görmüş. Kendi ailesi de istemiyor. 19 yaşında ve 3,5 aylık hamile. Gidecek yeri yok.

GÜZEL DUYGU

Danışan, bir arkadaşının eşinden fiziksel şiddet gördüğünü söyleyerek aradı. Şu anda gözünde ve çenesinde şiddetin izlerini taşıdığını söyledi. Ancak eşinin evden çıkartmadığını da ekledi. Ailesi hiç destek olmuyormuş. Dokuz yaşındaki kızıyla birlikte eşinden çok korktuğunu, telefon bile edemediğini belirtiyor.

Kendisine sığınma evlerinin numaraları verildi ve koşullar anlatıldı. Gerekli olduğunu düşünürlerse evden polise çıkartılabileceği de söylendi.

Ertesi gün tekrar aradı; gece tekrar şiddet olayı yaşanmış. "Bu gece evden ayrılmak zorunda" dedi arkadaşı. En yakın karakola gidip Hatta araması önerildi.

Akşam kızını okuldan aldıktan sonra evi terk edip karakola sığınmayı planladığı haberi geldi. Mağdur akşam saatlerinde karakoldan aradı. Geçici istasyonda yer ayarlandı ve oturduğu mahalledeki karakol işlemleri başlattı. Bir süre sonra geçici istasyona teslim edildi.

Arkadaşı tekrar aradı; telaşla mağdura ulaşamadığını söyledi.

İşte başlıktaki güzel duyguyu yaşatan, şu cevabı verebilmektir: “Kendisi güvenli bir yere yerleştirildi. Merak etmeyin.”

TERSİNE BİR HİKAYE

Hat başvurularının en ilginçlerinden biri sayılabilecek bir hikaye, çünkü ilk kez tüm kurumlar evine gitmesin diye uğraşırken, mağdur şiddet gördüğü evine gitmek istiyor.

Bilgi jandarmadan geliyor: Mağduru eşi, kendisini aldattığından şüphelendiği için evden atıyor, üç gün bir arkadaşının evinde kalan mağdur, sabah intihar girişiminde bulunarak hastaneye kaldırılıyor.

Kurtarıldıktan sonra eşini jandarmaya şikayet ediyor.

Eşi jandarmaya verdiği ifade, “Elimden bir kaza çıkmasın diye attım karımı evden. Eğer eve dönerse benden önce çocuklar bir şey yapar zaten, bana gerek kalmaz” şeklinde bir cümle kullanıyor.

Jandarma bu ifadeye dayanarak, mağduru evine değil, bir sığınma evine göndermeyi tercih ediyor. Fakat mağdur ısrarla evine dönmek istiyor.

Bundan sonraki görüşmeler, Hat, jandarma ve Sosyal Hizmetler arasında, mağdurun “kendisine rağmen” sığınma evine gönderilip gönderilmeyeceği üzerinde sürüyor. En çok da jandarma kadını evine gitmemesi konusunda uarmaya çalışıyor.

Sonunda, mağdurun yetişkin, kendi kararlarını verebilecek akıl sağlığına sahip olduğu, dolayısıyla ona rağmen bir karar verilemeyeceği noktasında anlaşılıyor.

Hat psikoloğunun son notu şöyle: “Jandarma yetkilisinin eşinin mağdura kötü bir şey yapma olasılığından çok fazla endişe ettiği gözlemlendi. Tekrar savcı ile konuşacaklarını söyleyip, teşekkür ederek telefonu kapattı. Bu arada kendisiyle psikolojik görüşme yaptığımı söyleyebilirim. Çünkü 25 yıllık meslek hayatında evine teslim edildikten sonra öldürülen kadın hikayesi çok dinlemiş ve sebepten çok gergin ve endişeliydi.”

BİR SALDIRGANIN ANATOMİSİ

Arayan bir erkek. Eşi başkasıyla dost hayatı yaşadığını ve kendisine hakaretler ettiğini söylüyor. Üstelik buna rağmen karakola başvurup, kendisini şikayet etmiş ve kendisini evden uzaklaştırma kararı almış! “Eşim başıma olaylar açmaya çalışıyor, kendisini yerlere çarpıp, morartıp rapor almaya gidiyor” diyor.

Daha önce kendisini bıçakladığını belirterek, “Benim de böyle bir raporum var. Doğru düzgün işin aslını araştırmadan yasal işlem yapıyorlar” diye devam ediyor.

Hat psikoloğunun soruları üzerine, “O bana bunları yapınca ben de kolundan biraz tutsam morarıyor” demeye başlıyor.

Psikolog, eşinin darp raporlarının ve aldığı uzaklaştırma kararının şiddet uyguladığını gösterdiğini söylüyor. Sebebi kim ya da ne olursa olsun, şiddetin kabul edilemez olduğunu ekliyor. Yine de adaletsizlik olduğunu düşünüyorsa, mahkemeye başvurabileceğini de söylemeyi ihmal etmiyor.

KARAKOL POLİSİ YAPMAZSA EMNİYET VE VALİLİK AFFETMİYOR

İstanbul Valiliği ile işbirliği yaparak hizmet veren Acil Yardım Hattı, başlangıcından bu yana vakalarla ilgilenirken yaşanan olayları üç aylık raporlar halinde Valiliğe sunuyor. Zaman zaman rastlanan, aile içi şiddetle ilgili görevini yapmayan ya da yapmak istemeyen polisler de bu raporlarda yer alıyor. Eksiklikler ya da yanlışlıklar Valilik tarafından düzeltiliyor.

Az da olsa hala rastlanabiliyor, (mağdurun adresini bulamadığında) "adresini bilmeyen sopayı hak ediyordur" diyebilen polisler... Ya da (yüzü gözü morarmış, şişmiş mağduru görmesine rağmen) "canım ne var bunda bu kadar büyütülecek?" diye soranlara...

Ama aşağıdaki örnekte göreceğiniz gibi, karakol polisi işini yapmazsa, Emniyet yetkilileri devreye giriyor ve görevin yapılmasını sağlıyor:

"Bir vakayı paylaşmak istiyorum sizinle. ... Karakolu'ndan ismini alamadığım bir polis çok zorluk çıkarttı. Aracım yok diyerek önce mağduru geçici istasyona göndermek istemedi. Sonra yapmak zorunda olduğunu fark etti ama ben 'En kısa zamanda teslim edilmesi gerekir, yoksa yer kalmaz, mağdur ortada kalır' demeye çalışırken, "Git başımdan, bir sürü işim var, bir de sizle uğraşyoruz" diyerek telefonu yüzüme kapattı.

Emniyet Müdürlüğü'nü arayıp durumu anlattım. 'Hemen arayıp ikaz ediyoruz' dediler. Karakolu tekrar aradığımda, aynı memur bu kez 'Aferin hanımefendi aferin' diyordu, ama mağduru yola çıkarmıştı bile."

SORULAR, CEVAPLAR

www.aileicisiddeteson.com adresine gelen bir mektuptan:

"Evlendiğimden beri hep şiddet görüyorum. Kızım var bir tane, dünyalar tatlısı. Baba anneye vurdu diyor. İki yaşında.

Ben hiç böyle bir hayatım olabileceğini düşünmemiştim. hep başarılı oldum hayatta. Çok başarılı işler yaptım iş hayatımda. Şimdiyse eşimden dayak yiyorum, buna kendim bile inanmıyorum. Nasıl böyle bir şeye karşı koyamıyorum.

Tek yanıt, kızım babasını çok seviyor. Onu görünce öyle bir babam diyor ki... Boşansam diyorum, kızıma haksızlık etmiş olur muyum? Onun hayatta bir babası var ve canının istediği zaman istediği kadar sarılıp öpmeli babasını. Ama boşanırsam ya benden vazgeçecek ya da ondan. Kızıma nasıl yaparım bunu!

Başka bir yolu olmalı bunun, ama nedir şimdilik bilmiyorum. Ama şunu biliyorum, çözmeye çalışacağım. Eskiden çalışırken çözerim bunu derdim ve sorunları çözerdim. Şimdiyse yuvarlak kelimeler çıkıyor ağızımdan..."

Ve kampanya koordinatörü tarafından verilen cevap:

"Yazdıklarınızdan hangi şehirde yaşadığınızı, şu anda çalışıp çalışmadığınızı anlayamadım. Bu bilgiler size öneride bulunurken önemli olduğu için olsa iyi olurdu.

Şiddet gören bir kadının tereddütlerini öyle net bir şekilde yazmışsınız ki ne durumda olduğunuzu anlamamak mümkün değil. Evet her zaman parasızlık, kimsesizlik, işsizlik gibi somut bir nedentle şiddete katlanılmıyor

ne yazık ki! Çoğunlukla psikolojik nedenlerle ortamı terk etmek zor olabiliyor. Kimi zaman ilişkinin düzelme umudunun yok olacağı, kimi zaman onsuz yaşanılmayacağı endişesi, kimi zaman çocukların babasız büyümesi, kimi zaman onsuz kendini değersiz görme, kimi zaman ona olan bağımlılık... sonuç aynı ama her zaman bir çözüm bulabilmek mümkün.

Unutmayın! Çözümü bulması gereken de sizsiniz. Bizler sadece yol gösterici, destekleyici olabiliriz. Çocuğunuz eğer şiddeti gözlüyorsa, babasından alacağı sevgiden çok zarar görüyor demektir. Onun da bir gün ya başkalarına şiddet gösterme ya da pasif bir şekilde kurban olma olasılığı yüksek. Çünkü aile ortamında öğrendiği sorun çözüm şekli bu.

O nedenle çocuktan önce kendinizi ve ona ne kadar sağlıklı bir ortam sağladığınızı düşünün. Bazen çocuklar anne ve babadan ayrı ayrı daha fazla sevgi alabiliyor, daha huzurlu bir yaşam sürebiliyorlar.

Evliliğinizi sürdürmek için hala yapılacak bir şeyler olduğuna inanıyorsanız önerilebilecek birkaç yol olabilir.

Öncelikle aile büyüklerinden, eşinizin sözünü dinleyeceği herhangi birinden destek alabilirsiniz.

Ama bu tek başına yeterli olmayabilir. En iyi çözüm psikolojik destek almanızdır. Bunu tartışma olmadığı bir zamanda eşinize önerip birlikte gitmeye çalışın.

Çünkü eşler arasındaki problemler çift terapisi ile çözümlenebilir. Şiddet öğrenilmiş bir davranış olduğu için şiddet göstermeden sorunlara nasıl çözüm bulunabileceği de öğrenilebilir bu terapilerde.

O istemediği taktirde ona karşı nasıl davranmanız gerektiği, neden o ortamdan uzaklaşamadığınız, kendinizi güçlendirmeniz vb. birçok konuda yardım almak üzere kendiniz gidebilirsiniz. Bu hizmeti ücretsiz alabileceğiniz yerler de var bazı şehirlerde...

Hattımızı (0 212 656 96 96 -0 549 656 96 96) arayabilir, telefona çıkan psikolog arkadaşımızla her şeyi konuşabilir, bulunduğunuz ile göre uygun kurumların bilgisini alabilirsiniz.

Ayrıca bazı hukuki haklarınız var. 4320 sayılı ailenin korunmasına ilişkin yasa kapsamında şiddet gösteren 3-6 ay evden uzaklaştırılabilir. Kimi zaman bu süre düşünme ve bir şeyleri onarma açısından yararlı olabilir. Haklarınızla ilgili bilgi edinmek için de hattımızı arayabilirsiniz. Ya da şiddet anında ekip gönderilmesi için...

Karar sizin! kendinize en uygun çözümü bulacak olan da yine sizsiniz.”

